

Akkreditációs vizsgálati jelentés

a Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexe elveinek történő megfelelésről

vizsgált szervezet:

Külgazdasági és Külügyminisztérium

Akkreditációs Bizottság tagjai:

Mináry Borbála

Borbély András

Dr. Szabó Tamás Attila

Dátum: 2018. július 23.

Tartalomjegyzék

Előszó a Külgazdasági és Külügyminisztérium SZMSZ módosítása kapcsán.....	3
1. Vezetői összefoglaló.....	3
2. AJÁNLÁSOK.....	6
3. Bevezetés.....	8
4. Az értékelt szervezet bemutatása: helye és működése a Hivatalos Statisztikai Szolgálatban.....	9
5. Értékelő rész a Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexében foglalt elvek teljesítéséről.....	12
1. Szakmai függetlenség.....	12
2. Pártatlanság, objektivitás.....	14
3. Felhasználó-központúság.....	18
4. Koordináció és együttműködés.....	21
5. Megfelelő szervezeti erőforrások és képességek.....	23
6. Hatékony működés.....	26
7. Minőség iránti elkötelezettség.....	28
8. Megalapozott módszertan.....	31
9. Adatvédelem.....	34
10. Relevancia.....	37
11. Pontosság és megbízhatóság.....	39
12. Időszerűség és időbeli pontosság.....	40
13. Koherencia és összehasonlíthatóság.....	42
14. Hozzáférhetőség és érthetőség.....	44
6. Az Akkreditációs Bizottság javaslata a jelentés megállapításai alapján.....	47
7. Az értékelt szervezet észrevételei, eltérő álláspontja a jelentés megállapításaival kapcsolatban.....	48
I. Melléklet – A helyszíni értékelés résztvevői.....	49

Előszó a Külgazdasági és Külügyminisztérium SZMSZ módosítása kapcsán

A jelentés által tárgyalt, hivatalos statisztikai tevékenységre vonatkozó akkreditációs eljárás önértékelési és szakértői vizsgálati szakaszai 2018. március – május között zajlottak le.

Ezt követően 2018. június 11-én hatályba lépett a 17/2018. KKM utasítás a Külgazdasági és Külügyminisztérium Szervezeti és Működési Szabályzatáról, egyidejűleg hatályon kívül helyezve az akkreditációs szakértői vizsgálat időpontjában érvényben lévő Szervezeti és Működési Szabályzatot, melyet a 29/2017. KKM utasítás tartalmazott.

Az új SZMSZ értelmében a Külgazdasági és Külügyminisztériumon belül a hivatalos statisztika előállításával kapcsolatos feladatokat a parlamenti államtitkár alá tartozó – közvetlenül az export növeléséért felelős helyettes államtitkár által irányított – Nemzetközi Fejlesztési Főosztály látja el. Korábban a hivatalos statisztikai tevékenység a biztonságpolitikáért és nemzetközi együttműködésért felelős államtitkár alá tartozó – közvetlenül a nemzetközi együttműködésért felelős helyettes államtitkár által irányított – Nemzetközi Fejlesztési és Humanitárius Főosztály feladatai között szerepelt. E mellett a korábbi Biztonsági, Informatikai és Távközlési Főosztály megnevezése Biztonságtechnikai, Informatikai és Távközlési Főosztályra változott.

Tekintve, hogy a jelentés a Külgazdasági és Külügyminisztérium korábbi SZMSZ szerinti működéséről készült, így az alábbi anyagban a 2018. júniusi SZMSZ módosítást megelőzően hatályos megnevezések szerepelnek a szervezeti egységek neveinél.

1. Vezetői összefoglaló

A Külgazdasági és Külügyminisztérium - Magyarország Alaptörvényének értelmében – a Kormány külgazdasági ügyekért és külpolitikáért felelős tagjának munkaszerve. A külgazdasági és külügyminiszter felelős a külpolitikáért; ennek keretében a nemzetközi fejlesztési együttműködésre és a nemzetközi humanitárius segítségnyújtásra vonatkozó jogszabályokat előkészíti; koordinálja és irányítja a kormányzati nemzetközi humanitárius segítségnyújtást és felel a nemzetközi fejlesztési együttműködésért.

A Külgazdasági és Külügyminisztériumon belül a hivatalos statisztika előállításával kapcsolatos feladatokat a Nemzetközi Fejlesztési és Humanitárius Főosztály látja el.

Magyarország 2016. december 6-án a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) keretében működő DAC (Development Assistance Committee – Fejlesztéstámogatási Bizottság) teljes jogú tagjává vált. Az OECD Fejlesztéstámogatási Bizottságának munkájában történő közreműködés végett a Külgazdasági és Külügyminisztérium adatokat gyűjt a hivatalos fejlesztési támogatás (ODA) jogcímen elszámolható, nemzetközi szervezetek és fejlődő államok felé nyújtott kiadásokról. A minisztériumnak ez az egy hivatalos statisztikai adatfelvétele van. A begyűjtött adatok feldolgozását követően azok megküldésre kerülnek az OECD Fejlesztéstámogatási Bizottsága részére, amelyeket a nemzetközi szervezet saját honlapján nyilvánosságra hoz. Az adatok OECD DAC általi jóváhagyását követően történik meg a hazai közzétételük a Kormány számára a nemzetközi fejlesztési és nemzetközi humanitárius segítségnyújtási tevékenység bemutatásáról készített éves jelentés keretében. Mindezen adottságoknak megfelelően a minisztérium hivatalos statisztikai tevékenysége nem kiterjedt, mely körülményt az Akkreditációs Bizottság szem előtt tartott az akkreditációs eljárás lefolytatása során.

Az akkreditációs eljárás során az Akkreditációs Bizottság erősségként értékelte, hogy a hivatalos statisztikai tevékenység a Külgazdasági és Külügyminisztériumban egy szervezeti egységhez tartozik, ebből következően irányítása jól definiált keretek és szabályrendszer szerint történik. Az előállított statisztikai adatok teljes mértékben megfelelnek a nemzetközi standardoknak, az akkreditációs eljárás során megállapításra került, hogy az OECD Fejlesztéstámogatási Bizottsága által kiadott módszertani útmutatók, definíciók, kérdőív használatával a hazai adatok összehasonlíthatósága nemzetközi szinten teljes mértékben biztosított.

Az Akkreditációs Bizottság jó gyakorlatként azonosította, hogy az informatikai feladatok felelőse egyúttal a biztonsági kérdések felelőse is, így a két terület közötti információ-áramlás részletekbe menőig biztosított, valamint hogy a Külgazdasági és Külügyminisztérium az OECD DAC fórumain aktívan részt vesz, így a nemzetközi standardok kialakításában is tevékenyen közreműködik.

Az Akkreditációs Bizottság a vizsgálat során megállapította, hogy a Kódexnek történő magasabb szintű megfelelés eléréséhez elsősorban a minőség iránti elkötelezettség és tájékoztatási tevékenység területén szükséges fejlesztéseket végrehajtani. A minisztérium jelenlegi gyakorlatában léteznek az adatelőállítási folyamatokra és termékekre nézve minőségi elvárások, azonban ezek teljesülését szisztematikusan és dokumentáltan nem mérik. Előrelépést jelentene, ha a már meglévő elvárások dokumentálásra kerülnének, megvalósulna a mérésük és értékelésük. A minőséget mérő indikátorok folyamatba épített mérésével értékelhetővé válna az előzetesen kitűzött minőségi elvárás megvalósulása, nem megfelelő szintű megvalósulás esetén pedig a mérésből

rendelkezésre álló információk alapján lehetőség nyílna a folyamat és termék minőség fejlesztésére. Az előállított statisztikai adatok hazai közzététele a jelenlegi rendben csak a Kormány számára készített éves jelentés keretében valósul meg, és az adatok értelmezését segítő módszertani információk magyar nyelven nem elérhetőek. Az Akkreditációs Bizottság javasolja a tájékoztatási tevékenység felülvizsgálatát, a statisztikai adatok elkülönült és évek között összehasonlítható módon való megjelentetést, valamint a jelenleg csak az OECD honlapján elérhető meta információk hazai közzétételét.

Az Akkreditációs Bizottság értékelése alapján a Külgazdasági és Külügyminisztérium valamennyi elv alapvető elvárásainak megfelelt. Az Akkreditációs Bizottság vizsgálata során összeállított ajánlások teljes körét a jelentés 2. fejezete, míg az egyes elvek és azokhoz tartozó ismérvek tekintetében megfogalmazott megállapításokat és a megfelelés szintjét az 5. fejezet tartalmazza. Az egyes ismérveknél megfogalmazott javaslatok és az ajánlások összeállításakor az Akkreditációs Bizottság törekedett az arányosság elvének szem előtt tartására, amely értelmében nem célszerű olyan fejlesztések megvalósításának javaslata, melyek erőforrásigénye messze meghaladja a statisztikai tevékenységre fordított erőforrások nagyságát.

Az akkreditációs vizsgálat eredményeként, a jelentésben részletesen kifejtett megállapításokra tekintettel az Akkreditációs Bizottság álláspontja szerint a Külgazdasági és Külügyminisztérium Hivatalos Statisztikai Szolgálaton belüli tevékenysége megfelel a hivatalos statisztikáról szóló 2016. évi CLV. törvényben, valamint a Nemzeti Statisztikai Gyakorlati Kódexében lefektetett elveknek. Mindezekre tekintettel az Akkreditációs Bizottság javasolja a Külgazdasági és Külügyminisztérium Hivatalos Statisztikai Szolgálat tagjaként történő akkreditálását.

2. AJÁNLÁSOK

A szakértői bizottság a jelentés 5. fejezetében rögzített megállapítások alapján az alábbi ajánlásokat teszi a Külgazdasági és Külügyminisztérium számára.

1. A Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexének történő magasabb megfelelés érdekében az alapító okirat módosítása révén a Külgazdasági és Külügyminisztérium a tevékenységei között sorolja fel a statisztikai tevékenységet, a megfelelő kormányzati funkció szerinti megjelöléssel. (Szakmai függetlenség 1.1.)

2. A Külgazdasági és Külügyminisztérium a Kódexnek történő magasabb szintű megfelelés eléréséhez dokumentált formában, a felhasználók számára elérhető módon adjon tájékoztatást az általa előállított statisztikai adatok köréről, fellelhetőségéről. Javasolt dokumentált eljárásrend kidolgozása a minisztérium számára a hivatalos statisztikai adatokhoz való hozzáférés folyamatáról, az adatok közzétételéről. (Pártatlanság, objektivitás 2.1., 2.2., Hozzáférhetőség és érthetőség 14.1.)

3. A Kódexnek történő magasabb szintű megfelelés érdekében a Külgazdasági és Külügyminisztérium a felhasználók számára adjon tájékoztatást az adathozzáférés lehetőségéről, módjáról. A minisztérium az általa gyűjtött és előállított statisztikai adatokat önállóan, az éves Kormányjelentéstől függetlenül tegye közzé, ezáltal önmaga megválasztva a közlés időpontját. (Pártatlanság, objektivitás 2.2., Időszerűség és időbeli pontosság 12.1., Hozzáférhetőség és érthetőség 14.4.)

4. A Külgazdasági és Külügyminisztérium a Kódexnek történő magasabb szintű megfelelés eléréséhez tegyen lépéseket annak érdekében, hogy a hivatalos statisztikai célú tartalmi elkülönített aloldalon, a szervezet más, egyéb tárgyú publikációitól elkülönítetten jelenjenek meg. A közzététel során a minisztérium fordítson figyelmet arra, hogy az egyes évek adatai összehasonlítható formában és struktúrában jelenjenek meg. (Pártatlanság, objektivitás 2.4., Koherencia és összehasonlíthatóság 13.4., Hozzáférhetőség és érthetőség 14.4.)

5. A Külgazdasági és Külügyminisztérium a Kódexnek történő megfelelés érdekében vizsgálja meg, hogy léteznek-e olyan más adatforrások, melyekből az adatfelvétel során begyűjtött információk részben vagy egészben kinyerhetőek, ezáltal is csökkentve az adatszolgáltatói terheket. (Hatékony működés 6.1.)

6. A Kódexnek történő magasabb szintű megfelelés érdekében a Külgazdasági és Külügyminisztérium végezzen mérést arra vonatkozóan, hogy mekkora terhet jelent az adatszolgáltatóknak a kérdőív kitöltése (ez történhet például visszacsatoló kérdőív útján, vagy a kitöltési idő feltüntetésével a kérdőíven). Az adatszolgáltatói terhek mértékének meghatározása után a minisztérium vizsgálja meg, hogy ezek a terhek csökkenthetőek-e. (Hatékony működés 6.1., 6.2.)

7. A Külgazdasági és Külügyminisztérium a Kódexnek történő magasabb szintű megfelelés érdekében határozza meg, hogy milyen minőségi elvárásai vannak az adatfelvétellel, adatelőállítással kapcsolatban. Ezen folyamatokhoz mérhető minőségindikátorok hozzárendelése szükséges, majd azok rendszeres mérése, az eredmények dokumentálása és azok alapján visszacsatolás a statisztikai adatelőállítási folyamatok minőségének javítása érdekében. (Minőség iránti elkötelezettség 7.3.)

8. A Kódexnek történő megfelelés érdekében a Külgazdasági és Külügyminisztérium alakítsa ki az előállított statisztikai termék minőségének, pontosságának mérésére alkalmas mutatókat, majd az ezek alapján elvégzett mérések eredményeként értékelje az elkészített statisztikai termék minőségét, illetve a termékminőséggel kapcsolatos információkat hozza nyilvánosságra a felhasználók számára. (Minőség iránti elkötelezettség 7.4., Pontosság és megbízhatóság 11.1., 11.2.)

9. A Külgazdasági és Külügyminisztérium a Kódexnek történő megfelelés eléréséhez gyűjtse össze egységes formában a statisztikai adatokhoz kapcsolódó metaadatok körét – definíciók, fogalmak, osztályozások, módszertani leírás, adatfelvétel jellemzői – és ezeket tegye hozzáférhetővé a felhasználók számára. (Minőség iránti elkötelezettség 7.5., Megalapozott módszertan 8.2., 8.3., 8.4., Hozzáférhetőség és érthetőség 14.3.)

10. A Kódexnek történő magasabb szintű megfelelés érdekében a Külgazdasági és Külügyminisztérium a kifejezetten statisztikai célból kezelt egyedi adatok védelmét jelenítse meg az adatvédelmi előírásaiban, valamint az ezen adatokhoz hozzáférő, nem a statisztikai adatelőállításban résztvevő munkatársak is tegyenek speciális adatvédelmi nyilatkozatot. (Adatvédelem 9.1.)

11. A Külgazdasági és Külügyminisztérium a Kódexnek történő magasabb szintű megfelelés eléréséhez tegyen lépéseket az Informatikai Biztonsági Szabályzatának elfogadására. (Adatvédelem 9.3.)

12. A Kódexnek történő megfelelés érdekében a Külgazdasági és Külügyminisztérium biztosítsa a felhasználók számára a közzétett statisztikai adatok és az azokat kiegészítő, a megértést segítő információk angol nyelvű elérhetőségét. Ennek egyik hatékony módja lehet, ha saját honlapján meghivatkozza az adatok elérhetőségéről az OECD honlapjának ezen témájú aloldalát. (Hozzáférhetőség és érthetőség 14.5.)

3. Bevezetés

A Hivatalos Statisztikai Szolgálat (továbbiakban: HSSz) tagjai (továbbiakban: statisztikai szervezetek) magukra nézve kötelező érvénnyel, egybehangzó támogatással fogadták el 2017 júniusában a Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexében (továbbiakban: Kódex) foglalt iránymutatásokat, minőségi követelményeket.

Célul tűzték ki a Kódexben foglalt elveknek, ismérveknek való lehető legteljesebb megfelelést. Ennek szellemében feladatukat úgy látják el, hogy a hivatalos statisztika hatóköre találkozzon a felhasználói igényekkel, a hivatalos statisztika fejlesztése, előállítása és közzététele magas színvonalon történjen, s a statisztikai termékek mindenki számára hozzáférhetőek és érthetőek legyenek.

Mindezen célok elérése érdekében a statisztikai szervezetek elkötelezték magukat a hivatalos statisztika minőségének közös, folyamatos és koordinált javítása és a megfelelés szintjének jogszabályon alapuló, rendszeres értékelése mellett. Ennek konkrét eszköze az akkreditációs eljárás, amelynek jogi környezetét és alapvető szabályait a hivatalos statisztikáról szóló 2016. évi CLV. törvény és az annak végrehajtására kiadott 184/2017. (VII.5.) Korm. rendelet tartalmazza.

Az akkreditációs eljárás célja, hogy egységes minőségi keretrendszerre alapozva megállapítsa, hogy a HSSz tagjai a hivatalos statisztikai tevékenységüket milyen színvonalon látják el. Az akkreditációs eljárás első szakasza az önértékelési szakasz. Az önértékelési szakasz során az akkreditációra készülő statisztikai szervezet feladata volt az önértékelő kérdőív kitöltése. Ezt követően háromtagú akkreditációs szakértői bizottság elemezte a kitöltött kérdőívet valamint a válaszokat alátámasztó dokumentumokat, majd helyszíni interjúkat folytatott le az értékelt szervezet szakértőivel, vezetőivel. Mindezek alapján készítette el a bizottság az akkreditációs jelentését.

Az akkreditációs jelentésben rögzített megállapítások segítségével átfogó képet kapunk a szervezet hivatalos statisztikai tevékenységéről. A jelentésben ajánlások kerültek megfogalmazásra, amelyek további fejlesztési intézkedések koordinált elindításához, folytatásához szolgáltatnak kiindulási alapot a szervezet számára, a hivatalos statisztikai tevékenysége minőségének továbbfejlesztése érdekében.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium esetében az eljárást Borbély András (Központi Statisztikai Hivatal), Dr. Szabó Tamás Attila (Országos Bírósági Hivatal) továbbá az Akkreditációs Bizottság elnökeként Mináry Borbála (Központi Statisztikai Hivatal) folytatta le, melynek során a helyszíni látogatásra 2018. május 8-9. között került sor. A személyes interjúkon részt vettek körét a jelentés 1. sz. melléklete tartalmazza.

A jelentés alapján az értékelt szervezet a fejlesztési intézkedéseket saját maga számára fogalmazza meg, melyek előrehaladását a Nemzeti Statisztikai Koordinációs Testület kíséri a továbbiakban figyelemmel.

4. Az értékelt szervezet bemutatása: helye és működése a Hivatalos Statisztikai Szolgálatban

A Külgazdasági és Külügyminisztérium - Magyarország Alaptörvényének értelmében – mint a Kormány külgazdasági ügyekért és külpolitikáért felelős tagjának munkaszerve, a költségvetési törvény szerinti központi költségvetési szerv. A kormány tagjainak feladat- és hatásköréről szóló 94/2018. (V.22.) Korm. rendelet értelmében a külgazdasági és külügyminiszter felelős a külpolitikáért; ennek keretében a nemzetközi fejlesztési együttműködésre és a nemzetközi humanitárius segítségnyújtásra vonatkozó jogszabályokat előkészíti; koordinálja és irányítja a kormányzati nemzetközi humanitárius segítségnyújtást és felel a nemzetközi fejlesztési együttműködésért.

A Külgazdasági és Külügyminisztériumon belül a hivatalos statisztika előállításával kapcsolatos feladatokat a biztonságpolitikáért és nemzetközi együttműködésért felelős államtitkár alá tartozó – közvetlenül a nemzetközi együttműködésért felelős helyettes államtitkár által irányított – Nemzetközi Fejlesztési és Humanitárius Főosztály látja el. A hivatalos statisztikával kapcsolatos feladatokat a Szervezeti és Működési Szabályzat, valamint a Nemzetközi Fejlesztési és Humanitárius Főosztály belső ügyrendje szabályozza.

Magyarország 2016. december 6-án a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) keretében működő DAC (Development Assistance Committee – Fejlesztéstámogatási Bizottság) teljes jogú tagjává vált. Magyarország, mint donor-ország közreműködik a fejlődő országokba irányuló, a fenntartható fejlődési céloknak megfelelő támogatások elveinek, standardjainak kidolgozásában, a támogatási vállalások teljesülésének és a fejlesztési támogatások felhasználásának nyomon követésében.

Ezen tevékenységéhez kapcsolódóan a Külgazdasági és Külügyminisztériumnak egy statisztikai adatfelvétele van, mely egy teljes körű közvetlen adatgyűjtéssel valósul meg. Adatszolgáltatói a minisztériumok, hivatalok, önkormányzatok és egyéb hivatalos szervek, amelyek hivatalos fejlesztési támogatásként elszámolható kifizetéseket teljesítettek a megfigyelési időszak alatt. A hivatalos fejlesztési támogatás (ODA) a nemzetközi fejlesztési együttműködés mérésének államokra viszonyított, összehasonlítható mutatója.

Az adatfelvétel nem szerepel az Országos Statisztikai Adatfelvételi Programban.

Hazai jogszabályban közvetetten jelenik meg az adatigény, a nemzetközi fejlesztési együttműködésről és a nemzetközi humanitárius segítségnyújtásról szóló 2014. évi XC. törvény 15. §-a kimondja, hogy a külpolitikáért felelős miniszter minden év október 31-ig jelentést készít a Kormány részére az előző évi nemzetközi fejlesztési együttműködési és nemzetközi humanitárius segítségnyújtási tevékenységről. A jelentést, annak Kormány általi elfogadását követően, a külpolitikáért felelős miniszter az általa vezetett minisztérium honlapján nyilvánosságra hozza. Jelen gyakorlat szerint ebben a jelentésben szerepelnek az ODA-ra vonatkozó statisztikai adatok is.

Az adatok elsődleges felhasználója a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) Fejlesztéstámogatási Bizottsága (DAC). A mutató nemzetközi beágyazottsága igen magas fokú, tekintve, hogy a statisztikai adatokat az OECD DAC iránymutatása, az általa kiadott módszertani leírás, definíciók, nomenklatúrák alkalmazásával kell előállítani. Az OECD DAC számára a Külgazdasági és Külügyminisztérium évente kétszer teljesít adatátadást, első körben az előzetes, aggregált adatok, második körben a végleges projekt szintű adatok kerülnek megküldésre. A hazai közzététel az adatok OECD DAC általi elfogadását követően történik meg a Kormány részére készített jelentés részeként.

Tekintve, hogy a Külgazdasági és Külügyminisztérium hivatalos statisztikai tevékenysége egy adatfelvételre és annak feldolgozására korlátozódik, ezért a feladatellátást egy szakreferens látja el a Nemzetközi Fejlesztési és Humanitárius Főosztályon, és ez elegendő is a megbízható feladatellátáshoz.

A szakmai kapcsolatok a HSSz egyéb tagjaival, a végzett statisztikai tevékenység mérete és sajátosságai okán nem kiterjedtek.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium adatgyűjtésének tárgyára figyelemmel kiemelt szerepe van a nemzetközi koordinációnak. Az adatgyűjtés tárgyát, az alkalmazott módszertant és a közzétételt érintően is az OECD irányelvei, útmutatói kizárólagosan irányadóak; ennek okán a hivatalos statisztika előállításában közreműködő munkatársak szoros kapcsolatban vannak a nemzetközi szervezettel.

5. Értékelő rész a Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexében foglalt elvek teljesítéséről

1. Szakmai függetlenség

A Külgazdasági és Külügyminisztérium tevékenysége – azon belül a hivatalos statisztikai feladatok ellátása – részletesen szabályozott; Szervezeti és Működési Szabályzattal, a felelős szervezeti egység ügyrendi szabályzattal bír. A hivatalos statisztika helye és szerepe rögzített, körülhatárolt. A Nemzetközi Együttműködési és Humanitárius Főosztály vezetőjének, mint a hivatalos statisztikáért felelős vezetőnek irányítási és döntési jogköre – az értékelt szervezet hierarchikus felépítését is figyelembe véve – megfelelő.

Az Akkreditációs Bizottság értékelése szerint a Külgazdasági és Külügyminisztérium a szakmai függetlenség elvében támasztott elvárásoknak megfelel. A magasabb szintű megfelelés érdekében szükséges a 2. fejezetben található, ezen elvre vonatkozó ajánlásban megfogalmazottak végrehajtása.

1.1. Hivatalos statisztikát olyan szervezetek vagy szervezeti egységek állítanak elő, melyek hivatalos statisztikai tevékenysége független bármely politikai–szakpolitikai irányítási szervezettől vagy szervezeti egységtől, valamint a magánszektor szereplőitől.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A Külgazdasági és Külügyminisztériumot a 2018. évi V. törvény sorolja fel Magyarország minisztériumai között. A külgazdaságért és külpolitikáért felelős miniszter feladat- és hatásköréről a 94/2018. (V.22.) Korm. rendelet tartalmaz rendelkezéseket.

Utóbbi jogszabály, illetve a Külgazdasági és Külügyminisztérium Alapító Okirata a hivatalos statisztikai tevékenységet kifejezetten nem sorolja fel a feladatai között. A nemzetközi fejlesztési együttműködésről és a nemzetközi humanitárius segítségnyújtásról szóló 2014. évi XC. törvény sem ír elő kifejezett statisztikai feladatokat a felelős miniszter számára. Ugyanakkor Magyarország OECD DAC tagságából fakadó kötelezettségei, a fenti jogszabályi környezetet is figyelembe véve, indokolják és alátámasztják az értékelt szervezet keretében végzett hivatalos statisztikai tevékenységet. A tevékenység szakmai függetlensége a minisztérium más, politikai–szakpolitikai jellegű irányításától biztosított, amit a nemzetközi szervezet által előírt kritériumok betartása is garantál.

Mindazonáltal szükséges a hivatalos statisztikai tevékenység kifejezett megjelenítése a Külgazdasági és Külügyminisztérium alaptevékenységét meghatározó Alapító Okiratban is.

Az értékelt szervezet belső felépítését, működését a 29/2017. (VII.26.) KKM utasítása a Külgazdasági és Külügyminisztérium Szervezeti és Működési Szabályzatáról (SzMSz) szabályozza, amely a Nemzetközi Fejlesztési és Humanitárius Főosztály funkcionális feladatai között szabja meg az OECD DAC részére az ún. ODA-jelentés továbbítását, és a vonatkozó nemzetközi statisztikai adatbázisok naprakész vezetését. Ezt megismétli a főosztály ügyrendi szabályzata is.

A főosztályon belül a Multilaterális Együttműködési és Humanitárius Segítségnyújtási Osztály kijelölt referense végzi a hivatalos statisztikai tevékenységet.

Az értékelt szervezet nem rendelkezik a hivatalos statisztikai tevékenységet szabályozó külön belső utasítással. A feladatok ellátására, az irányítási, utasítási, ellenőrzési jogosítványokra, felelősségre, munkamenetre és kiadmányozásra vonatkozó általános szabályok az irányadóak a hivatalos statisztikai tevékenységre is.

Az Akkreditációs Bizottság megállapítása szerint a hivatalos statisztika objektív, független előállításának követelménye megjelenik a vonatkozó szabályozási környezetben.

1.2. A hivatalos statisztikáért felelős vezető szakmai döntéseinek függetlenségét a szervezet biztosítja.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A Külgazdasági és Külügyminisztériumon belül a hivatalos statisztikai tevékenységért a Nemzetközi Fejlesztési és Humanitárius Főosztály vezetője felelős.

Az SzMSz és az ügyrend értelmében a főosztály vezetőjének önálló döntési, szervezési, irányítási, utasítási, kiadmányozási és ellenőrzési joga van a szervezeti egysége hatáskörébe tartozó ügyekben.

A statisztikai tevékenységet érintően - a kialakult gyakorlat szerint – a vezető a szakmai kérdések tekintetében előzetesen konzultál az OECD DAC titkársággal, mivel az előállított adatok megjelentetéséhez előzetes jóváhagyás szükséges.

A felelős vezetőnek van módja arra, hogy álláspontját – felettes vezetőin keresztül – a 2014. évi XC. törvény 15.§-a szerinti jelentést megvitató közigazgatási egyeztetés során kinyilvánítsa.

1.3 A hivatalos statisztikai feladatot ellátó (a funkcióért felelős) személyek a hivatalos statisztikák fejlesztése, előállítása és közzététele szempontjából függetlenek.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

Az értékelt szervezet adatgyűjtését, módszertanát (fogalmak, osztályozások, útmutatók) és adatközlését meghatározó, a Gazdasági Fejlesztési és Együttműködési Szervezet (OECD) által kidolgozott előírások fejlesztését, módosítását a Külgazdasági és Külügyminisztérium saját hatáskörben – a dolog természeténél fogva – nem hajthatja végre. Közvetett módon, az OECD DAC munkájában való szakmai részvétel révén van mód megjeleníteni a statisztikát érintő elképzeléseket, amennyiben azt Magyarország nemzetközi fejlesztési együttműködési stratégiája indokolja.

Az irányadó hazai jogi környezetnek megfelelően az előállított statisztikák (összesített és projekt-szintű adatok) részben a felelős miniszter tárgyévet követő október 31-ig elkészítendő éves jelentésében, részben a Kormány ezt követően közzétett, vonatkozó beszámolójában jelennek meg; azok tartalmi és formai módosítására az előállító szervezetnek nincs kizárólagos ráhatása.

A jelentés tervezetének elkészítésére és közigazgatási egyeztetésére azt követően van mód, hogy az előzetes és végleges adatokat Magyarország tekintetében a Gazdasági Fejlesztési és Együttműködési Szervezet jóváhagyta. A Kormány beszámolójának elkészítésére és közzétételére mindezek után nyílik lehetőség.

Az Akkreditációs Bizottság a fentiek alapján megállapította, hogy a statisztikáért felelős főosztály vezetőjének döntési jogköre szakmai kérdésekben nem teljes körű, de azt nem az értékelt szervezeten belüli, hanem azon kívüli, nemzetközi eljárási tényezők befolyásolják. Erre figyelemmel ajánlást megfogalmazni az ismerv kapcsán nem indokolt.

2. Pártatlanság, objektivitás

A Külgazdasági és Külügyminisztérium által előállított statisztikai adatokat a felhasználók két fő úton érhetik el: egyfelől a Gazdasági Fejlesztési és Együttműködési Szervezet honlapján idegen nyelven; másfelől a Kormány tematikus éves beszámolójából, részben szöveges, részben táblázatos formában. Ezek a publikációk elektronikus úton hozzáférhetők.

Az adatok kiadásának rendje a szervezet közérdekű adatkiadási eljárásának keretében valósul meg. Ugyanakkor a helyszíni látogatáson kapott információk alapján

elmondható, hogy jellemzően azon szervezetek, személyek fordulnak adatkéréssel a minisztériumhoz, amelyek egyben a gyűjtött adatok adatszolgáltatói is. Ezen túl jellemzően döntés-előkészítési célból fordul elő adatkiadás a társszervek felé. Az előzetes statisztikai adatok véglegesítéséig a minisztérium a nemzetközi szervezetek felé irányítja az érdeklődőket.

Az egyenlő hozzáférés, valamint a felhasználók jobb tájékoztatása érdekében az Akkreditációs Bizottság indokoltnak tartja dokumentált, a felhasználók számára elérhető tájékoztatás megadását a szervezet által előállított adatok jellegéről, az adat-hozzáférés lehetőségéről, módjáról. Szükségesnek látszik, hogy a hivatalos statisztikai tevékenységet folytató szervezet önállóan is tegye közzé a gyűjtött adatokat.

Az Akkreditációs Bizottság megállapítása alapján a Külgazdasági és külügyminisztérium a pártatlanság, objektivitás elvében foglalt követelményeknek részben felel meg. A teljesebb megfelelés érdekében szükséges a 2. fejezetben található, ezen elvre vonatkozó ajánlásokban megfogalmazott fejlesztéseket végrehajtani.

2.1 A hivatalos statisztikákhoz történő egyidejű hozzáférés biztosított és megkülönböztetéstől mentes. Az előzetes hozzáférés esetei szabályozottak.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben felel meg.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium az általa előállított hivatalos statisztikai adatokra vonatkozóan önálló, nyilvánosan elérhető publikációt nem jelentet meg. A 2014. évi XC. törvény szerint elkészülő, a nemzetközi fejlesztési és nemzetközi humanitárius segítségnyújtási tevékenységről szóló jelentésében tünteti fel azokat az adatokat, amelyek a Kormány beszámolójában részben szövegbe ágyazottan, részben táblázatos formában jelennek meg. A minisztérium által Magyarországról szolgáltatott adatokat a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet - különféle csoportosításokban és bontásokban – ezt megelőzően teszi közzé a saját honlapján.

A Kormány éves beszámolója a kormányzat központosított honlapján, külön aloldalon, elkülönült menüpontban érhető el. Az aloldal és a menüpont a szervezet más közzétett adataira nézve is tartalmaz információkat.

Egyedi kérés alapján az értékelt szervezet teljesít adatkiadást. Ez a tevékenység a belső iratkezelési szabályok alapján történik, azok teljes körűen nyilvántartottak, visszakereshetők. Az adatkiadás során a szervezet nem alkalmaz megkülönböztetést.

Az adatok közzétételének időpontjára a szervezetben nincs szabályozás: törvényi előírás a nem nyilvános miniszteri jelentésre állapít meg határidőt (október 31.), a közzétételre kerülő beszámolóra nem; utóbbi határidejét szervezeten kívüli tényezők befolyásolják. A helyszíni látogatáson elhangzottak szerint ez jellemzően decemberre esik.

Az OECD irányába teljesítendő adatszolgáltatás két időponthoz kötött: március 15-ig az előző év előzetes összefoglaló adatait, július 15-ig a végleges, projekt-szintű adatokat kell megadni. Az OECD a saját ütemezése alapján hozza nyilvánosságra a honlapján a donor országok ODA jelentéseit.

A szervezeten belüli, előzetes adatahozzáférés nem szabályozott, eseti jellegű. A minisztérium külön nem rendszeresített titoktartási nyilatkozatot az előzetes hozzáféréssel rendelkezők számára, a statisztikai adat-előállítással foglalkozó alkalmazottak az általános adatvédelmi szabályozás részeként tesznek titoktartási nyilatkozatot.

Az előzetes hozzáférés jórészt belső használatra, vezetői felkészítésre történik. Ezen kívül többnyire más közigazgatási szervek szintén döntés-előkészítési célból kérnek információkat. A kialakult gyakorlat szerint hazai vagy nemzetközi nem-kormányzati szervezetek részére csak a véglegesített adatok kiadása engedélyezett.

A minisztérium megállapítása szerint a felhasználók tisztában vannak a fenti sajátosságokkal, azt nem kifogásolták. Arra volt példa, hogy az OECD DAC jóváhagyása – tagállamok között kialakult vita miatt – jelentősen csúszott, így a Kormány beszámolója csak jelentős késéssel kerülhetett közlésre.

2.2 A hozzáférhetőség szabályozása nyilvános.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben felel meg.

Az adatkiadást a szervezeten belül a közérdekű adatok közzétételére vonatkozó szabályok alapján, több főosztály összehangolt munkájával végzik; nem rendelkeznek a hivatalos statisztikáról szóló 2016. évi CLV. törvény szerinti külön, a statisztikai adatahozzáférésre vonatkozó szabályzattal.

A közérdekű adatoknak, a közérdekből nyilvános adatoknak, valamint a jogszabálytervezeteknek és szabályozási koncepcióknak a Külgazdasági és Külügyminisztérium honlapján történő közzétételéről, valamint a közérdekű adatok megismerésére irányuló igények teljesítési rendjének szabályairól szóló 26/2016. (IX.30.) KKM utasítás értelmében a központi kormányzati portál alhonlapjaként működő minisztériumi honlapon fellelhetők a kötelező közzététellel érintett adatok, és a közérdekű adatigénylés általános rendje.

A Külgazdasági és Külügyminisztériumon belül jól kialakított rendje van a közérdekű adatigények megválaszolásának.

Az Akkreditációs Bizottság álláspontja szerint a statisztikai adatok nyilvánosságra hozatalára a 2016. évi CLV. törvény alkalmazandó, ezért a közérdekű és a statisztikai adatok kiadásának eltérő jogalapjára figyelemmel indokolt elkülönített szabályozás megalkotása és a felhasználók tájékoztatása.

2.3 A publikált adatok körét, a statisztikai adatelőállítás folyamatát és az adatok közzétételi módját kizárólag szakmai döntések határozzák meg; a statisztikai közlemények kizárólag szakmailag, módszertanilag megalapozott kijelentéseket tartalmaznak.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

Az értékelt szervezet szakstatisztikai tevékenységére vonatkozó módszertani és minőségi szakmai követelményeket teljes körűen és egyértelműen határozzák meg az OECD DAC előírásai. A kérdéses követelményeket leíró dokumentumok (pld. fogadó országok és szervezetek listája, kérdőívek, kitöltési útmutató, aggregálási szabályok, osztályozások, kódok, meghatározások, markerek stb.) nyilvánosan elérhetők az OECD honlapján (<http://oecd.org.dac/financing-sustainable-development>). A hivatalos statisztikai tevékenységgel foglalkozó referens a dokumentumokat ismeri és alkalmazza.

Emellett az adatgyűjtés, -feldolgozás, -továbbítás és adatközlés minisztériumon belüli munkafolyamata egy kialakult, bár írásos formában nem rögzített, gyakorlat szerint zajlik. A minisztérium évente aktualizált nyilvántartást vezet a nemzetközi fejlesztési együttműködésben és nemzetközi humanitárius segítségnyújtásban részt vevő hazai szervezetekről, amelyektől évente egyszer kér be statisztikai adatokat. Az adatszolgáltatás határidejét a minisztérium az OECD ODA adatszolgáltatás első határidejéhez (március 15.) igazítva szabja meg. A beérkező adatok egyeztetésre és ellenőrzésre kerülnek. Az adatszolgáltatókat a minisztérium az OECD ODA lényegét ismertető tájékoztató füzetrel is segíti. Az OECD DAC részére az előzetes adatokat minden év március 15-ig; a végleges, részletes adatokat július 15-ig kell továbbítani.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium által publikált szakstatisztikai adatok körét alapvetően az OECD DAC elvárásai határozzák meg. A 2014. évi XC. törvény minden év október 31-ig írja elő az előző évi nemzetközi fejlesztési együttműködési és humanitárius segítségnyújtási tevékenységről szóló miniszteri jelentés benyújtását; így a kapcsolódó szakstatisztikai adatok hazai közlésre szánt körét is eddig a határidőig kell összeállítani.

Táblázatos formában szerepelnek a közzétett adatok a jelentés mellékleteiben; ugyanakkor a mellékletek szerkezete és tartalma nem állandó, azok évente változhatnak.

Az Akkreditációs Bizottság a csatolt és felhívott dokumentumok, valamint a helyszíni látogatás alapján arra a következtetésre jutott, hogy az adat-előállítási folyamat, a publikálás módszertana és a publikált adatok köre tekintetében biztosított a pártatlanság és objektivitás.

2.4 A hivatalos statisztikai közlemények tartalma és megjelenítése elválik az intézmény egyéb közfeladataitól és azok ellátása során tett nyilatkozataitól, intézkedéseitől.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak nem felel meg.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium statisztikai adatai a 2014. évi XC. törvény 15. §-a szerinti, a Kormány által elfogadott, az előző évi nemzetközi fejlesztési együttműködésről és nemzetközi humanitárius segítségnyújtási tevékenységről adott éves beszámoló mellékletében kerülnek megjelenítésre. Ez a minisztérium honlapján, a <http://www.nefe.kormany.hu> oldalon, a „Tények, számok, adatok” menüpont alatt „Éves beszámolók” cím alatt kerül közzétételre. A beszámoló teljes körűen foglalkozik Magyarország nemzetközi fejlesztési együttműködési és humanitárius segítségnyújtási politikájával, stratégiájával, annak kormányzati koordinációjával és végrehajtásával. Kapcsolódó statisztikai adatok a szövegbe ágyazottan, projekt-szintig lebontva; és táblázatos formában, aggregáltan is megjelennek.

Az Akkreditációs Bizottság álláspontja szerint a jelenlegi közlési megoldással a hivatalos statisztikai adatok nem válnak el a felhasználó számára is egyértelmű módon az értékelt szervezet egyéb, közfeladatának ellátása során tett közleményeitől.

3. Felhasználó-központúság

A Külgazdasági és Külügyminisztérium által előállított statisztika sajátos és egyedi igényeket és igen szűk felhasználói kört érint. Az akkreditációs eljárás során detektált felhasználók közül kiemelkedik az adatszolgáltatást kérő OECD, aki az általa begyűjtött és közzétett adatokat további felhasználásra és döntés-előkészítést támogató céllal kéri. A Külgazdasági és Külügyminisztérium adatai iránt a nemzetközi humanitárius segítségnyújtással foglalkozó nagy ernyőszervezetek nemzetközi és magyarországi képviselői érdeklődnek, akikkel rendszeres konzultációkat, szakmai egyeztetéseket is tartanak. E szervezetek körében rendszeres felhasználói elégedettség vizsgálatot nem

végeznek. A szakmai egyeztetések célja nem elsősorban a gyűjtött adatok kiértékelése és az adatelőállítási módszertanok fejlesztése, hanem a nemzetközi fejlesztési együttműködési és humanitárius segítségnyújtási szakpolitikák irányának kijelölése. Ezeken a fórumokon teret kaphatnak a statisztikai tevékenységük fejlesztésére vonatkozó javaslatok is, mely, tekintve, hogy a fő felhasználók vannak jelen ezeken az egyeztetéseken, tekinthető a felhasználói elégedettség figyelembe vételének.

A statisztikai adatelőállítás szigorú módszertan szerint zajlik, mely módszertant az OECD DAC a tagországokkal közösen alakított ki. A felhasználói visszacsatolások során szerzett tapasztalatok így nehezen épülhetnek be az adatgyűjtés módszertanába, tekintve, hogy valamennyi tagország képviselőjének jóvá kell hagynia a felmerülő változtatást.

Mindezek figyelembevételével az Akkreditációs Bizottság álláspontja szerint a Külgazdasági és Külügyminisztérium a felhasználó-központúság elvében foglalt követelményeknek részben felel meg.

3.1 A statisztikai szervezetek törekednek a felhasználók és igényeik megismerésére, dokumentálására.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium eddig nem tett külön erőfeszítéseket az ODA adatok felhasználói csoportjainak feltérképezésére. Ennek oka, hogy a legtöbb felhasználó, aki ezen adatok iránt érdeklődik, vagy az OECD DAC honlapján megtalálható statikus adatokból, vagy a minisztérium által készített Kormányjelentésben megtalálható adatokból informálódik. Egyedi igényeken alapuló adatkérésre az ODA adatok gyűjtése óta nem került sor, feltételezhető, hogy az egyedi igényeket maga az OECD DAC elégíti ki.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium szakemberei rendszeresen vesznek részt szakmai fórumokon és rendezvényeken, melyen az ismert főbb felhasználókkal kapcsolatba lépnek. A HAND (Nemzetközi Humanitárius és Fejlesztési Civil Szövetség) ernyőszervezettel, melyben képviselve vannak az adatok magyarországi felhasználói, rendszeres szakmai kapcsolatban áll a minisztérium, így az ernyőszervezeten keresztül értesülnek az ODA adatokat érintő felhasználói problémákról, észrevételekről.

Az Akkreditációs Bizottság álláspontja szerint ez a gyakorlat nem teszi lehetővé maradéktalanul a felhasználói kör pontos és rendszeres megismerését, valamint az igények szisztematikus gyűjtését és dokumentálását, attól függetlenül, hogy a hivatalosan beérkező igények dokumentálásra kerülnek.

3.2 A felhasználók statisztikai termékekkel és szolgáltatásokkal való elégedettségét szisztematikusan és rendszeresen mérik, értékelik, az eredményeket kommunikálják, valamint felhasználják.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium szisztematikus elégettség-mérést nem végez. Az ODA adatok felhasználói elsősorban nem hozzájuk fordulnak igényeikkel, tekintve, hogy az adatok az OECD honlapján korábban rendelkezésre állnak, valamint maga az adatelőállítás és az adatok köre nemzetközi konszenzuson alapszik. Ennek nyomán megítélésük szerint nincs szükség a statisztikai termékekkel és szolgáltatásokkal való elégedettség mérésére. A nemzetközi fejlesztési támogatásokról és humanitárius segítségnyújtásokról szóló szakmai fórumokon lehetőségük nyílik a felhasználóknak, hogy észrevételeket tegyenek a statisztai termékekkel kapcsolatban. A szakmai fórumok gyakorisága tekinthető szisztematikusnak, azonban az elégedettség mérése ezeken nem jelenik meg szisztematikusan.

Az Akkreditációs Bizottság álláspontja szerint a Külgazdasági és Külügyminisztérium javíthatna a felhasználó-központúság szintjén, amennyiben a 3.1 ismervnél jeletteknek megfelelően rendelkezne információval a felhasználók pontos köréről és ebben a körben méréseket végezhetne a statisztikai termékei és azokhoz kapcsoló szolgáltatásaira vonatkozóan. Az elégedettségmérés eredménye hasznosítható lenne azon a módon, hogy az OECD DAC technikai ülésein megfelelően tudják képviselni a hazai felhasználók igényeit és az igényeknek megfelelő fejlesztési javaslatokat tehessenek.

3.3 A statisztikai adatfelvételek tervezésénél figyelembe veszik a felhasználói igényeket.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium az adatfelvételt teljes mértékben a nemzetközi OECD DAC ajánlásnak megfelelően hajtja végre. A meglévő módszertan konszenzuson alapszik és rendszeres időközönként felülvizsgálatra kerül. Így a tervezési folyamatban meg tud jeleni a nemzetközi szervezet és akár a többi tagország változó adatigénye. Az akkreditációs eljárás során gyűjtött információk értelmében a minisztériumhoz eddig nem érkezett olyan hazai felhasználói igény, amely indokolta volna a nemzetközi szervezet által kialakított módszertantól, gyakorlattól való eltérés szükségességét.

3.4 A felhasználókkal való párbeszéd különböző kommunikációs csatornákon keresztül biztosított.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium Nemzetközi Fejlesztési és Humanitárius Főosztálya a felhasználók részére funkcionális e-mail címet tart fent. Az e-mail cím a főosztály elkülönült honlapjának kapcsolat menüpontjában található meg (<http://nefe.kormany.hu/kapcsolat>). Ez a csatorna nem kifejezetten az ODA adatok iránt érdekelődő felhasználók számára került kialakításra, de ezt a célt is szolgálja. A címre érkező leveleket és kéréseket folyamatosan követik, és nyilván tartják. Ez a csatorna az eddigi tapasztalatok szerint megfelelő felületet biztosít az esetleges párbeszéd kialakításához.

4. Koordináció és együttműködés

A Külgazdasági és Külügyminisztérium feladatkörébe tartozó hivatalos statisztikai témakör esetében kiemelt jelentősége van a nemzetközi szervezetekkel történő koordinációnak és együttműködésnek; maga a hivatalos statisztikai tevékenység is speciális, amennyiben adat-tartalmát, módszereit és határidejét is az adatbekérő OECD határozza meg. A sajátosságokból ugyanakkor az is fakad, hogy a szakstatisztika tárgyában egyéb nemzetközi megkeresésre nem kerül sor, mivel az aggregált és projekt-szintű adatok is elérhetők az OECD honlapján.

A hazai együttműködési lehetőségek korlátozottak. Az OECD ODA statisztika által alkalmazott nomenklatúrák, osztályozások és definíciók más hivatalos statisztikai szerv számára nem, vagy marginálisan használhatók; ugyanígy, a hazai HSSZ tagok hivatalos statisztikai tevékenységében általános fogalmak, leírások, módszerek nem relevánsak az OECD ODA szempontjából.

Az Akkreditációs Bizottság a rendelkezésre álló dokumentumok és a helyszíni látogatáson elhangzottak alapján megállapította, hogy az értékelt szervezet a koordináció és együttműködés elvében foglalt elvárásoknak összességében megfelel.

4.1 A statisztikai szervezetek szorosan együttműködnek egymással.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium tagként rendszeresen részt vesz a Nemzeti Statisztikai Koordinációs Testület munkájában. Az adatgyűjtésének specialitása miatt elsősorban azokkal a hazai szervezetekkel folytat rendszeres szakmai konzultációt, amelyek egyúttal az OECD ODA adatokat szolgáltatják; illetve szoros kapcsolatban áll az OECD DAC titkárságával.

4.2 A statisztikai szervezetek a Kódex alapelveinek betartása mellett koordinálják és felügyelik a hivatalos statisztikák fejlesztésében, előállításában, közzétételében érintett háttérintézményeik munkáját.

Az ismerv elvárásai nem relevánsak, mivel a Külgazdasági és Külügyminisztériumnak nincsenek a hivatalos statisztikák fejlesztésében, előállításában és közzétételében érintett háttérintézményei.

4.3 A statisztikai szervezetek a korszerű statisztikai ismereteket, megszerzett tudásanyagot megosztják egymás között a szakmai fejlődés minél hatékonyabb elősegítése érdekében.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

Az értékelt szervezetben a hivatalos statisztikai tevékenység ellátásáért felelős munkatárs (szakreferens) rendszeresen részt vesz az OECD DAC statisztikai munkacsoportjának (Working Party on Statistics) ülésein és workshopjain, amelyekre általában évente kétszer kerül sor. A tanácskozások az ODA statisztika előállításához használt indikátorok, definíciók, markerek értelmezésével, eseti problémák (elsősorban egyes fejlesztési támogatások besorolása, minősítése és elszámolhatósága) megvitatásával foglalkoznak. Az ülésekről a szakreferens jelentést készít, amit a minisztérium iratkezelési előírásai szerint kezelnek. A jelentést a hivatalos statisztika előállításáért felelős vezető megismeri. A workshopok tapasztalatairól a szakreferens az éves adatbekérések során az adatszolgáltatókat szükség szerint informálja.

4.4 A statisztikai szervezetek összehangolt álláspontot képviselnek a nemzetközi szakmai kérdésekben.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium esetében alapvető az OECD-vel történő folyamatos együttműködés. A már említett Working Party on Statistics munkacsoport üléseken az értékelt szervezet részt vesz a donor-államok, illetve az OECD DAC közös álláspontjának kialakításában. Összességében elmondható, hogy a kialakult gyakorlat szerinti koordináció kielégítően működik.

4.5 A statisztikai szervezetek együttműködnek a nemzetközi adatátadások végrehajtása során.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

Figyelemmel arra, hogy a vonatkozó statisztikai adatok nemzeti szintű szolgáltatását a jogszabályok az értékelt szervezet feladatává teszik, a nemzetközi fejlesztési és humanitárius segítség-nyújtási tevékenységekről az OECD számára történő adatátadás végrehajtása során folyamatos és szoros együttműködés valósul meg a Külgazdasági és Külügyminisztérium és az OECD között. A kialakult gyakorlat szerint az OECD DAC titkársága megkereshető szakmai konzultáció, valamint technikai kérdések végett is.

5. Megfelelő szervezeti erőforrások és képességek

Az alapelvhez kapcsolódó ismérvek vizsgálata során az Akkreditációs Bizottság jelentőséget tulajdonított annak, hogy a szervezet által végzett hivatalos statisztikai tevékenység több szempontból speciális; ebben a körben visszautalva a vizsgálati jelentés 3. részében kifejtettekre.

Az Akkreditációs Bizottság megítélése alapján a megfelelő szervezeti erőforrások és képességek alapelvében foglalt ismérvek elvárásainak a Külgazdasági és Külügyminisztérium megfelel. A hivatalos statisztikai feladatok ellátásához biztosítottak a megfelelő pénzügyi és emberi erőforrások.

5.1 A statisztikai szervezetek számára biztosítottak a pénzügyi erőforrások ahhoz, hogy a hivatalos statisztikai tevékenység az elvárásoknak megfelelő szinten valósuljon meg.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium költségvetését a Magyarország központi költségvetéséről szóló törvény XVIII. fejezete tartalmazza.

Az értékelt szervezetben az éves költségvetés tervezésének kezdetén a fő keretszámokról minden szervezeti egység tájékoztatást kap. Ezen belül nyílik lehetőség, hogy a Nemzetközi Fejlesztési és Humanitárius Főosztály (NEFEFO) a statisztikai tevékenység ellátásához szükséges igényeit megjelölje. A költségvetés összeállítása ezt követően több belső, illetve a Nemzetgazdasági Minisztériummal lefolytatott egyeztetés nyomán

véglegesül. A belső egyeztetések során a NEFEFO vezetőjének van módja az álláspontjának a képviselésére.

A hivatalos statisztikai feladat-ellátás humán-erőforrás és informatikai eszközigenyét a jelenlegi keretek megfelelően biztosítják. Az értékelt szervezet a szakstatisztikát az OECD által elvárt módon és határidőben képes előállítani.

5.2 A statisztikai szervezetek biztosítják a megfelelő tudással, képességekkel és készségekkel rendelkező, megfelelő létszámú emberi erőforrást.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A Külgazdasági és Külügyminisztériumban a hivatalos statisztikai feladatokat a Nemzetközi Fejlesztési és Humanitárius Főosztályon egy multilaterális referens látja el. A pozíciót az elmúlt 3 évben betöltő valamennyi munkatárs rendelkezett azokkal az alapvető statisztikai ismeretekkel, amelyek szükségesek a munkakör betöltéséhez. Az OECD ODA statisztika speciális ismeret-anyagát a referens az archivált iratok (feljegyzések, jelentések, táblázatok), valamint az OECD honlapján fellelhető tájékoztatók, útmutatók alapján sajátítja el. Mivel az utóbbiak kizárólag angol nyelven érhetők el, illetve az OECD DAC titkársággal is angolul zajlik a kommunikáció, alapvető alkalmazási feltétel a magas szintű angol nyelvtudás, amivel a referens rendelkezik.

5.3 A statisztikai szervezetek biztosítják munkatársaik számára a szakmai tudásuk és képességeik fejlesztéséhez szükséges képzést.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

Az értékelt szervezet esetében a speciális szakmai tudás elsősorban az OECD DAC statisztikai munkacsoportja révén biztosított, amelynek munkájában a szakreferens rendszeresen részt vesz. A technikai workshopon történik meg az osztályozások, definíciók felülvizsgálata; valamint sor kerül esettanulmányok megoldására, kiscsoportos szakmai megbeszélésekre. Az Akkreditációs Bizottság megítélése szerint ezek a fórumok minősíthetők megfelelő szakmai továbbképzésnek.

Az értékelt szervezet rendszeresen felméri és szerződéses partnerén (Rekreáció Kft.) keresztül lehetőséget biztosít a munkavégzéshez kapcsolódó, elsősorban informatikai készségek, képességek (pl. számítógépes szövegszerkesztés, Excel) fejlesztésére.

Az értékelt szervezetben, a fentiekén túl, egyelőre nem merült fel igény egyéb, akár belső, akár hazai külső partnerrel közösen szervezett szakmai továbbképzésre. Az Akkreditációs Bizottság álláspontja szerint ilyenek megvalósítása a Külgazdasági és Külügyminisztérium szakstatisztikájának jellegére figyelemmel nem is ésszerű elvárás.

5.4 A statisztikai szervezetek biztosítják az infrastrukturális, ezen belül az infokommunikációs erőforrások megfelelő mennyiségét és minőségét.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium a statisztikával összefüggő feladatok ellátására nem hozott létre elkülönült informatikai rendszert. A hivatalos statisztikai tevékenység során keletkező adatokat a minisztérium általános, nem minősített informatikai infrastruktúrájában tárolják, a Nemzetközi Fejlesztési és Humanitárius Főosztály számára kialakított tárhelyen. A szerver üzemeltetése és felügyelete a Biztonsági, Informatikai és Távközlési Főosztály (BITÁF) feladata.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium – a külképviseletek kivételével – a központosított informatikai és elektronikus hírközlési szolgáltatásokról szóló 309/2011. (XII.23.) Korm. rendelet értelmében kötelezően veszi igénybe a NISZ Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zrt. által nyújtott központosított informatikai és elektronikus hírközlési szolgáltatásokat. A vonatkozó központi szolgáltatási szerződés megkötésére irányuló tárgyalások az akkreditációs eljárás alatt is folynak, a szolgáltatási katalógus véglegesítése még nem zárult le. Tényszerűen a NISZ Zrt. már nyújt szolgáltatásokat az értékelt szervezet részére, viszont a hivatalos statisztikai tevékenységgel kapcsolatban keletkezett fájlok – a kormányzati adatközpont létrejöttéig – egyelőre a minisztérium üzemeltetésében álló szervereken találhatóak.

5.5 A statisztikai szervezetek a hivatalos statisztikai tevékenység erőforrásait elkülönítetten jelenítik meg nyilvántartásaikban.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben felel meg.

A Külgazdasági és Külügyminisztériumban a különböző gazdálkodási és személyügyi nyilvántartásokból nyerhetők ki – közvetetten – adatok a hivatalos statisztikára fordított erőforrásokkal kapcsolatban. A helyszíni látogatás során az Akkreditációs Bizottság meggyőződött arról, hogy jóllehet az erőforrások elkülönített nyilvántartásának elvi akadálya nincs, az ellátott statisztikai tevékenység volumenére figyelemmel ennek megvalósítása nem ésszerű és nem gazdaságos.

6. Hatékony működés

A Külgazdasági és Külügyminisztérium az általa végzett adauffvételt nemzetközi megállapodás szerint végzi és az OECD felé történő adatszolgáltatás az OECD DAC tagságból eredő alapvető feladat. Az akkreditációs eljárás során rendelkezésre álló információk alapján az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy a gyűjtött ODA adatokról teljes körű nyilvántartás a minisztérium ismeretei szerint nem áll rendelkezésre, így az adauffvétel kiváltására más adatforrások bevonásával nincs lehetőség. Tekintve, hogy a felvételi keretbe tartozó közigazgatási intézmények nemzetközi fejlesztési támogatási és humanitárius tevékenysége jelenleg nem központilag koordinált, hanem az egyes szervezetek külön döntési körébe tartozik az ilyen jellegű pályázatokban és programokban való részvétel vagy projektindítás, a Külgazdasági és Külügyminisztérium nem tud más módon a nemzetközi kötelezettségének eleget téve adatot gyűjteni a központi költségvetési szervek tevékenységéről.

Az adatszolgáltatói körbe tartozó intézmények a költségvetési szabályok értelmében szükségszerűen elkülönítlen kezelik az ODA körébe tartozó tevékenységük adatait. Így az eddigi tapasztalatok szerint a kérdőívek kitöltése nem ró kifejezetten nagy terhet az adatszolgáltatókra. Az ismert problémát az egyes fejlesztési programok ODA tevékenységként való elszámolhatóságának megítélése adja. De sem ennek, sem a teljes adatszolgáltatói tehernek a pontos mérése nem része a minisztérium jelenlegi gyakorlatának.

Az Akkreditációs Bizottság a gyűjtött információk alapján úgy ítéli meg, hogy a Külgazdasági és Külügyminisztérium a hatékony működés elvének részben felel meg. Ugyanis az adatszolgáltatói teher mérésére esetükben is szükség lenne, annak érdekében, hogy a nemzetközi módszertan felülvizsgálata során jelezni lehessen a hatékonyság növelését szolgáló fejlesztési javaslatokat.

6.1 A statisztikai adauffvételek tervezése során az adatszolgáltatói teher csökkentése, illetve a Hivatalos Statisztikai Szolgálat működési hatékonysága érdekében az adatforrások felmérése és a statisztikai adauffvételek ezek alapján történő rendszeres felülvizsgálata a hivatalos statisztikai tevékenység integrált része.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium megítélése szerint az általuk gyűjtött adatokat más meglévő, elkülönített adatforrásokból nem lehet helyettesíteni, gyűjteni. Sem adatszolgáltatónként, sem központilag nem áll rendelkezésre olyan adatforrás, amelyben megtalálhatóak lennének az ODA tevékenységre adatok. Tapasztalatuk szerint akár részlegesen, egy-egy kérdést, ismérvet kiváltó adatforrás sem létezik. Ezt a feltételezést azonban tervezett vizsgálat még nem támasztotta alá.

Az Akkreditációs Bizottság megítélése szerint koordinált vizsgálatot szükséges indítani annak érdekében, hogy feltérképezésre kerülhessenek olyan adatforrások, melyek legalább ismérvek szintjén kiválthatják a közvetlen adatgyűjtést.

6.2 A statisztikai szervezetek egyensúlyra törekednek az elérni kívánt minőség, a felhasználandó erőforrások mennyisége és az adatszolgáltatói terhek nagysága között.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A helyszíni látogatás során az Akkreditációs Bizottság megbizonyosodott arról, hogy a minisztériumban a hivatalos statisztikai tevékenységhez felhasználandó erőforrás hatékonysága kiemelt szempont az adatelőállítási folyamatban. Azonban arra vonatkozó adatok nem állnak a rendelkezésre, hogy az ODA tevékenységről kitöltendő kérdőív mekkora terhet ró az adatszolgáltatói körbe tartozó szervezetekre.

Ennek nyomán az Akkreditációs Bizottság ajánlásként is megfogalmazta, hogy a Külgazdasági és Külügyminisztérium végezzen legalább minimális szintű mérést (rövid visszacsatoló kérdőív, kitöltési idő feltüntetése a kérdőíven) annak érdekében, hogy információ álljon rendelkezésre arról, hogy mekkora terhet jelent a kérdőív kitöltése az adatszolgáltatókra nézve.

6.3 A statisztikai szervezetek az alkalmazott IT eszközöket a lehetséges mértékben harmonizálják.

Az ismerv elvárásai nem relevánsak, tekintve, hogy a Külgazdasági és Külügyminisztérium hivatalos statisztikai tevékenysége kizárólag az ODA adatok gyűjtésére és feldolgozására korlátozódik, mely egy folyamatként valósul meg, így az Akkreditációs Bizottság értelmezésében nem opció az alkalmazott IT eszközök harmonizációja.

Az adatfelvétel során célalkalmazások használatára nem kerül sor. Az adatszolgáltatók megkeresése és a velük való kapcsolattartás elektronikus levelezés formájában, míg a kérdőívek kitöltése és feldolgozása Microsoft Excel programban történik. Ezen eszközök a szervezet alaptevékenysége során is általánosan használt eszközök, így a szervezet hivatalos statisztikai tevékenységén túli feladatok elvégzéséhez sem kell igazítani az adatfelvétel során alkalmazott IT technológiákat.

6.4 A statisztikai szervezetek a szakmai és támogató tevékenységeket megfelelően dokumentálják és vezetői eszközökkel nyomon követik a transzparencia és vezetői döntéstámogatás érdekében.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium által végzett statisztikai tevékenység kismértékű volumene miatt az Akkreditációs Bizottság álláspontja értelmében az alkalmazott IT és szakmai megoldások nem igényelnek kiterjedt támogatói tevékenységet.

A minisztérium általános rendszertechnikai támogatása elegendő az alkalmazott adatgyűjtési és feldolgozási módszerek biztosítására, tekintve, hogy az adatfeldolgozás Microsoft Excelben történik, az adatgyűjtés pedig elektronikus levelezés formájában.

Az adatelőállítási folyamat lépéseinek szakmai támogatói tevékenységét megfelelő mértékben biztosítják a nemzetközi partner (OECD DAC) instrukciói.

A minisztériumban nem kerültek kialakításra kifejezetten a statisztikai tevékenység ellátása során alkalmazandó folyamatmenedzsment vagy vezetői döntéstámogató eljárások, azonban a statisztikai adatelőállítási folyamat során is alkalmazzák a minisztérium Nemzetközi Fejlesztési és Humanitárius Főosztályára kialakított ellenőrzési nyomvonalban leírtakat, melyet a 17/2017. (X.30.) KÁT utasítás melléklete tartalmaz, amely dokumentum az Akkreditációs eljárás során átadásra került az Akkreditációs Bizottság részére.

Ezen túl a Nemzetközi Fejlesztési és Humanitárius Főosztály ügyrendi szabályzata értelmében a főosztályvezető folyamatosan figyelemmel kíséri a szervezeti egység feladatainak végrehajtását, illetve a főosztályvezető-helyettes és osztályvezető gondoskodik arról, hogy a vezetői utasítások és rendelkezések az osztályok munkájában érvényesítésre kerüljenek.

7. Minőség iránti elkötelezettség

A Külgazdasági és Külügyminisztérium a hivatalos statisztikai tevékenységében végzett adatfelvétel kapcsán komplex, az adatfelvétel minden elemére kiterjedő minőségügyi keretrendszerrel nem rendelkezik. Az adatfelvétel végrehajtása nemzetközi kötelezettség, melynek következtében az adatszolgáltatást követően a gyűjtött adatok és a termékek kiterjedt ellenőrzésen esnek át. Az adatfelvétel végrehajtása emellett alaposan dokumentált, a nemzetközi, az adatszolgáltatást megrendelő OECD DAC által kiadott módszertan alapján történik, mely adatminőségi elvárásokat is megfogalmaz. Ennek

tudatában, betartva a nemzetközileg elvárt követelményeket, az értékelt szervezet nem alakított ki az adatfelvétel valamennyi folyamatszakaszára nézve minőségbiztosítási rendszert.

Az ODA tevékenységekről szóló adatgyűjtés célsokasága valamennyi magyarországi szervezet, mely központi költségvetési forrásból finanszírozott nemzetközi fejlesztési támogatási és humanitárius segítségnyújtási programban részt vesz. Az adatfelvétel tehát teljes körű, jelentés jellegű. Az adatok minőségének vizsgálatára jelenleg korlátozottan van mód, tekintve, hogy nem állnak rendelkezésre olyan információk, melyek alapján értékelni lehetne a kapott adatok jóságát. Emellett a felvétel folyamata a lehetőségekhez képest leegyszerűsített, az adatszolgáltatói kör fegyelmezettsége pedig nem indokolta, hogy az adatgyűjtési szakasz részfolyamataira nézve minőségi indikátorok kerüljenek kialakításra.

A gyűjtött adatok a beküldés és a nemzetközi jóváhagyás közötti időszakban validálásra kerülnek, mely egyéb kontroll adatok hiányában az előző időszak adatokkal való összevetést jelenti.

Az adatok kiküldését követően az OECD DAC részére külön minőségi jelentés készítése kötelezettsége nincs az értékelt szervezetnek.

A helyszíni látogatáson szerzett tapasztalatok alapján az Akkreditációs Bizottság azt a benyomást szerezte, hogy ugyan nem szisztematikusan és dokumentáltan, de az adatfelvétel résztvevőinek és a minisztériumi illetékes munkatársaknak határozott megítélése van az adatfelvétel jóságának fokáról. Így az Akkreditációs Bizottság azt a javaslatot teszi, hogy ezek az elvárások kerüljenek dokumentálásra és az adatfelvétel lépései mentén határozzanak meg minőségi indikátorokat. Az így kialakított indikátorok mérése megkönnyíti az adatfelvétel sikerességének megítélését, valamint átláthatóbb képet adnak a kapott adatok minőségéről is.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium az Akkreditációs Bizottság megállapítása alapján a minőség iránti elkötelezettség elvében foglalt elvárásoknak részben felel meg.

7.1 A hivatalos statisztikai információk minőségmenedzsmentjét nyilvánosan hozzáférhető keretrendszer definiálja.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium önértékelő kérdőívében, valamint a helyszíni látogatás során is jelezte, hogy komplex statisztikai minőségmenedzsment rendszer nem

került kialakításra. Ennek oka, hogy a hivatalos statisztikai tevékenységük jelenleg egy adatfelvétel lebonyolítására korlátozódik.

Az Akkreditációs Bizottság az előzetesen átadott anyagok tanulmányozása után és a helyszíni látogatás során megállapította, hogy a nemzetközi kötelezettség (OECD DAC módszertani elvárások) minőségi elvárásokat is támaszt a gyűjtött adatokkal szemben, ami ha nem is átfogó minőségmenedzsmentnek, de egy alapfokú minőségbiztosítási rendszernek minősíthető.

7.2 A hivatalos statisztikai információk minőségmenedzsmentjének megvalósulását megfelelő szervezeti, működési szabályok támogatják.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

Az akkreditációs eljárás során kapott információk alapján az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy kifejezetten a minőségmenedzsment megvalósulását segítő, a felelősségi rendet szabályozó dokumentumok nem állnak rendelkezésre. Ugyanakkor a hivatalos statisztikai tevékenység során is alkalmazzák a szervezet tevékenységére vonatkozóan kialakításra került felelősségi rendet meghatározó ügyrendi előírásokat, valamint a Nemzetközi Fejlesztési és Humanitárius Főosztályra kialakított ellenőrzési nyomvonalban leírtakat, melyet a 17/2017. (X.30.) KÁT utasítás melléklete tartalmaz, ezzel biztosítva a minőségellenőrzés alap szintű megvalósulását.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium által végzett adatfelvétel egy szervezeti egységen belül valósul meg, mely biztosítja, hogy a hivatalos statisztikai tevékenység minőségbiztosítási feladatai az érintett főosztály keretei között megvalósíthatók legyenek.

7.3 A statisztikai adatelőállítási folyamatok minőségére vonatkozó elvárásokat rendszeresen tervezik, a teljesülést mérik, értékelik, és a folyamatminőséget fejlesztik.

7.4 A statisztikai adatelőállítási folyamat termékeinek minőségére vonatkozó elvárásokat rendszeresen tervezik, a teljesülést mérik, értékelik, és a termékminőséget fejlesztik.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A helyszíni látogatás során az Akkreditációs Bizottság úgy találta, hogy az értékelt szervezetnek léteznek az adatelőállítási folyamatokra és termékekre nézve minőségi elvárásai, azonban ezek teljesülését szisztematikusan és dokumentáltan nem mérik.

Az előállított statisztikai termékkel kapcsolatban a nemzetközi adatszolgáltatás kezdeményezője, az OECD DAC is meghatároz minőségi elvárásokat, ezek teljesítését segítő máris az általuk biztosított kérdőívben is vannak beépített ellenőrzések, melyek elsősorban az adatok konzisztenciájának biztosítását hivatottak elősegíteni. Ugyanakkor

a Külgazdasági és Külügyminisztériumnak, mint az adatszolgáltatás megvalósítójának, az OECD DAC külön minőségi jelentés készítési kötelezettséget nem ír elő.

Az Akkreditációs Bizottság javaslatot tesz arra, hogy az adatelőállítás egyes lépéseire és az előállított adatok minőségéhez kapcsolódó jelenlegi elvárások (pl.: teljes körűség) kerüljenek dokumentálásra és váljanak mérhetővé, értékelhetővé. Amennyiben mind az adatelőállítási folyamatokra, mind az ennek nyomán keletkező statisztikai termékekre vonatkozóan kialakításra kerülnek a minőséget mérő indikátorok, úgy azok szisztematikus, folyamatba épített mérésével értékelhetővé válik az előzetesen kitűzött minőségi elvárások megvalósulása. Nem megfelelő szintű megvalósulás esetén pedig a mérésből rendelkezésre álló információk alapján lehetőség nyílik a visszacsatolásra, a folyamat és termék minőség fejlesztésére.

7.5 A statisztikai termékekre vonatkozó minőségi információkat a felhasználók felé megfelelő módon kommunikálják.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak nem felel meg.

Az eljárás során az Akkreditációs Bizottság arra a megállapításra jutott, hogy a statisztikai termékek minőségéről sem rendszeresen, strukturált formában, sem eseti jelleggel nem adnak tájékoztatást a felhasználók számára.

Amennyiben megvalósul az előző ismervnél javasolt minőségi indikátorok kialakítása, azok mérése, ezt követően lehetőség nyílna az adatok közzétételével párhuzamosan azok minőségére vonatkozó információk nyilvánosságra hozására is a felhasználók számára. Ezen ismerv elvárásaihoz szorosan kapcsolódnak a 11. elv – pontosság és megbízhatóság - valamint a 14. elv – hozzáférhetőség és érthetőség – témakörökben megfogalmazott elvárások is.

8. Megalapozott módszertan

A Külgazdasági és Külügyminisztérium a hivatalos statisztikai tevékenységét nemzetközi adatszolgáltatási kötelezettségként végzi. Magyarország OECD DAC tagságából eredő feladata, hogy évente beszámoljon a nemzetközi fejlesztési támogatásokról és a humanitárius segítségnyújtásokban végzett központi költségvetési szervek által végzett tevékenységekről. Az ODA adatok nemzetközi összehasonlíthatóságának érdekében az OECD DAC a tagországok közreműködésével általános módszertani útmutatót alakított ki. Az útmutató az adatfelvétel szinte valamennyi aspektusára kiterjed, így a teljesség

igénye nélkül: az adatszolgáltatói kör meghatározására, a használt fogalmak pontos értelmezésére, az alkalmazott nomenklatúrák egységes alkalmazására és azok definiálására, az aggregátumok kialakítására, stb.

Az Akkreditációs Bizottság jó gyakorlatként azonosította, hogy a Külgazdasági és Külügyminisztérium az OECD DAC fórumain aktívan részt vesz, így a nemzetközi standardok kialakításában is hathatósan közreműködik.

A nemzetközi ajánlás és útmutató hazai adaptációja nem ütközik akadályba, így a minisztérium az adatfelvétel végrehajtását teljes mértékben a nemzetközi standardnak megfelelően tudja elvégezni. A magyarországi központi költségvetési szervek ilyen jellegű tevékenysége jól illeszthető a nemzetközileg kialakított standardokba, kevés esetben szükséges a tevékenységek egyedi elbírálásával megállapítani azok ODA kompatibilitását.

Az Akkreditációs Bizottság az OECD DAC által kiadott útmutató áttanulmányozását és a helyszíni látogatás során az ODA fogalmáról és módszertanáról kapott információk alapján úgy ítéli meg, hogy a Külgazdasági és Külügyminisztérium a megalapozott módszertan elvének megfelel. Az adatfelvétel során alkalmazott módszertan és fogalmak egzakt módon körülhatároltak és transzparensnek mind az adatgyűjtést végzők, mind az adatszolgáltatók számára. A használt módszertan leírása könnyen elérhető az OECD DAC honlapján.

Az elv egyes ismérveinél megfogalmazott ajánlások még teljesebb elérése érdekében az Akkreditációs Bizottság javaslatot tesz a jelen csak angol nyelven, az OECD DAC honlapján elérhető módszertani leírás, fogalmak, osztályozások magyar nyelvű megjelentetésére.

8.1 A statisztikai adatelőállítási folyamatban fejlesztett és alkalmazott módszertanok hazai, illetve nemzetközi kötelezettségekhez, ajánlásokhoz illeszkednek.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium által végrehajtott, a központi közigazgatási forrásból végzett ODA tevékenységekre vonatkozó adatfelvétel teljes mértékben az OECD DAC által kiadott nemzetközi útmutató és ajánlás alapján történik. A nemzetközi ajánlás adaptációja nem igényel attól való eltérést, nem merültek fel olyan speciális hazai körülmények, amelyek indokolttá tennék a nemzetközi módszertantól való eltérést. Így a gyűjtött adatok nemzetközileg is összehasonlíthatóak, egységes standardokon alapulnak. Ez teljes mértékben összeeseng azzal az igénnyel, hogy az ODA a nemzetközi fejlesztési együttműködés mérésének államokra viszonyított, összehasonlítható mutatója.

8.2 A hivatalos statisztikai információk előállítására során alkalmazott módszertanok strukturált formában dokumentáltak, a dokumentációt rendszeresen frissítik, és a felhasználók számára hozzáférhetővé teszik.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben felel meg.

A nemzetközi OECD DAC ajánlás és útmutató a hivatalos statisztikai információk előállítására során alkalmazott módszertanokat és standardokat megfelelően strukturált formában tartalmazzák. Az ajánlás évről-évre felülvizsgálatra és amennyiben szükséges frissítésre is kerül. Az ajánlás közvetlenül az OECD DAC honlapján érhető el, kizárólag angol nyelven ([http://www.oecd.org/dac/financing-sustainable-development/development-finance-standards/DCDDAC\(2016\)3FINAL.pdf](http://www.oecd.org/dac/financing-sustainable-development/development-finance-standards/DCDDAC(2016)3FINAL.pdf), valamint <http://www.oecd.org/dac/financing-sustainable-development/development-finance-standards/addenda-converged-statistical-reporting-directives.htm>).

Az Akkreditációs Bizottság a felhasználók jobb kiszolgálásának érdekében javaslatot tesz arra vonatkozóan, hogy a Külgazdasági és Külügyminisztérium az OECD DAC útmutatót, vagy legalább annak egy részét tegye elérhetővé magyar nyelven is a saját honlapján (nefe.kormany.hu). Ezáltal a használt metaadatok és módszertanok a hazai felhasználók számára is könnyebben elérhetőek, értelmezhetőek lennének.

Ezen ismerv elvárásaihoz szorosan kapcsolódnak a 14. elv – hozzáférhetőség és érthetőség – témakörében megfogalmazott elvárások is.

8.3 A statisztikai adatelevételekben alkalmazott fogalmak a hazai, illetve nemzetközi ajánlásoknak, normáknak megfelelnek, dokumentáltak, és a felhasználók számára hozzáférhetőek.

8.4 A statisztikai adatelevételekben alkalmazott statisztikai osztályozások definiáltak, a hazai és nemzetközi ajánlásoknak, normáknak megfelelnek, és a nyilvánosság számára hozzáférhetőek.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben felel meg.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium által végzett ODA tevékenységre vonatkozó adatelevétel az OECD DAC által kibocsájtott nemzetközi ajánlás alapján kerül végrehajtásra, így a használt fogalmak és osztályozások a nemzetközi normáknak megfelelnek és kellően dokumentáltak az OECD részéről. A fogalmak hazai adaptációja és az osztályozások használata nem igényel változtatást azokban. A felhasználók számára az ajánlás és a fogalmi magyarázatok angol nyelven az OECD DAC honlapján (<http://www.oecd.org/dac/financing-sustainable-development/development-finance-standards/addenda-converged-statistical-reporting-directives.htm>) érhetőek el.

8.5 A statisztikai adatfelvételek tervezését, a statisztikai adatelőállítási folyamatot az adatfelvételi célsokaságot leíró felvételi keretek támogatják.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

Az ODA adatgyűjtéshez a Külgazdasági és Külügyminisztérium számára saját, a célsokaságot leíró felvételi keret áll rendelkezésre. Az adatszolgáltatási kötelezettség a különböző szervezetek központi költségvetési forrásból finanszírozott ODA tevékenységeire vonatkozik. Az ilyen jellegű tevékenységet zömében a központi közigazgatási forrásból gazdálkodó szervezetek végeznek, így a minisztérium az adatfelvételi kötelezettség kezdetén (Magyarország OECD DAC tagsága) felmérte, hogy mely szervezetek végezhetnek potenciálisan ilyen tevékenységet. Így kialakításra került a felvétel kerete, mely azóta is folyamatos karbantartáson és felülvizsgálaton esik át.

8.6 Az adatrevíziók dokumentáltak és a dokumentáció a nyilvánosság számára hozzáférhető.

Az ismerv elvárásai nem relevánsak, tekintve, hogy a Külgazdasági és Külügyminisztérium adatközzététele a végleges adatokat felhasználva történik.

A minisztérium tájékoztatása szerint az OECD saját eljárásrendjében szabályozza a revízió kérdését, ennek megfelelően lehetőség van az adatok felülvizsgálatára, amennyiben ez szükségessé válik. A hazai gyakorlatban még nem került sor a nyilvánosságra hozott adatok revíziójára.

9. Adatvédelem

A Külgazdasági és Külügyminisztérium adatkezelése összességében megfelelően dokumentált, a szabályokat a munkatársak ismerik és alkalmazzák, az informatikai biztonság elvárt szintje biztosított.

Az adatvédelemmel kapcsolatos kérdések kezelése a szervezeten belül tagolt és jól szervezett feladatellátás keretében történik. A belső adatvédelmi felelősnek lehetősége van adatvédelmi kérdésekben állásfoglalás megfogalmazására, tájékoztatás adására, munkacsoport összehívására, tervezetek és adatkiadások előzetes véleményezésére. Minden főosztályon létezik adatfelelős, aki a belső adatvédelmi felelősével együttműködik.

A szervezeten belül a statisztikai adatok kezelésének és kiadásának rendjére elkülönült szabályozás nincs, a közérdekű adatokra vonatkozó szabályozás irányadó.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium az Akkreditációs Bizottság értékelése szerint az adatvédelem elvében foglalt ismérvek elvárásainak részben felel meg.

9.1 A statisztikai célból kezelt egyedi adatok védelmét megfelelő működési szabályok garantálják.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben felel meg.

Az értékelt szervezet nem rendelkezik külön, a statisztikai adatok kezelésére vonatkozó belső szabályozással.

A közérdekű adatok közzétételére és kiadására a 26/2016. (IX.30.) KKM utasítás tartalmaz rendelkezéseket; ennek keretei között történik a statisztikai adatok kiadása is.

Jelenleg a Külgazdasági és Külügyminisztériumban informatikai biztonsági szabályzat még nem került megalkotásra, annak tervezete véglegesítés alatt áll.

Az informatikai eszközökön tárolt adatok védelmét a Külgazdasági és Külügyminisztérium nem minősített informatikai infrastruktúrája használatának szabályairól kiadott 3/2007. ügyviteli szabályzat biztosítja.

9.2 Az adatok védelmét felfedés elleni védelmi módszertanok biztosítják.

Az Akkreditációs Bizottság álláspontja szerint az egyedi adatok felfedés elleni védelme az értékelt szervezet tekintetében nem releváns.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium statisztikai tevékenysége során a nemzetközi fejlesztési tevékenység és humanitárius segítségnyújtás projekt-szintig lebontott adatait gyűjti össze, dolgozza fel és továbbítja a Gazdasági Fejlesztési és Együttműködési Szervezet részére. Ezeket az adatokat a Kormány számára írott jelentés, majd az elfogadott beszámoló részleteiben és összesítve is tartalmazza. Mivel a hazai kormányzati, önkormányzati szervek, köztisztviselők a nemzetközi fejlesztési együttműködésre, illetve humanitárius segítségnyújtásra fordított összegeket költségvetési forrásból fedezik, az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 3.§ 5. pontja értelmében azok közérdekű adatnak minősülnek.

9.3 A statisztikai célból kezelt adatok védelmét szabályozott, informatikai biztonsági munkafolyamatok és azok technológiai fejlődéssel lépést tartó, folyamatosan karbantartott eszközei és szabályai garantálják.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben felel meg.

Az értékelt szervezet jelenleg nem rendelkezik elfogadott informatikai biztonsági szabályzattal, vagy informatikai biztonsági politikával; ugyanakkor folyamatban van a tárgyban kiadandó utasítás véglegesítése.

Az értékelt szervezet nem hozott létre elkülönült informatikai alkalmazást az előállított statisztikai adatok kezelésére, és az Akkreditációs Bizottság a helyszíni látogatáson tapasztaltak alapján arra a következtetésre jutott, hogy egy ilyen rendszer kialakítása nem indokolt és nem gazdaságos.

A statisztikai tevékenység során keletkező adatokat jelenleg a minisztérium nem minősített informatikai infrastruktúrájában tárolják; a meglévő biztonsági előírások alkalmazásával az adatvédelem megfelelően biztosítható.

A statisztikai célból kezelt adatok a NEFEFO munkatársai által elérhető közös tárhelyen, elkülönített mappában található, amihez valamennyi főosztályi munkatárs – jelszavas azonosítást követően – hozzáfér olvasási és módosítási jogosítvánnyal. A jogosultságok megfelelő beállításával (szűkítés) megoldható, hogy kizárólag csak a statisztikai adat-előállításban közreműködő munkatársak férjenek hozzá egyedi adatokhoz, ám ez a gyakorlatban nem valósul meg.

A felhasználók rögzítését, nyilvántartását, jogosultságai kiosztását; az üzemeltetést; az adatok mentését, visszaállítását; a vírusok és kárt okozó programok elleni védekezést a Biztonsági, Informatikai és Távközlési Főosztály a helyi rendszergazdákkal együttműködve végzi.

Az 5.4. ismervnél kifejtettekre is visszautalva, a Külgazdasági és Külügyminisztérium – a külképviseletek kivételével – központosított informatikai és elektronikus hírközlési szolgáltatásokat vesz igénybe. A hivatkozott kormányrendelet értelmében a megkötendő közszolgáltatási szerződésben szabályozni kell az igénybe vevő szervezet (minisztérium) részvételének módját és feltételeit az informatikai biztonsági követelmények teljesülésének ellenőrzésében. Várható tehát, hogy a szerződés létrejöttével a minisztérium adatvédelmi rendszerének informatikai biztonsági aspektusa átalakul.

Az Akkreditációs Bizottság álláspontja szerint – a Kódex elveinek történő magasabb megfelelés érdekében – szükséges az informatikai Biztonsági Szabályzat megalkotása.

9.4 A statisztikai célból kezelt adatok védelmét megfelelő fizikai biztonsági eszközök és intézkedések biztosítják.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A Külgazdasági és Külügyminisztériumban a külügyminiszter 2/2013. (II.12.) utasítása tartalmazza a Biztonsági Szabályzatot, amely kitér valamennyi fizikai, személyi, adminisztratív és elektronikus biztonsági intézkedésre, amit alkalmazni kell.

A minisztérium biztonsági vezetője a Biztonsági, Informatikai és Távközlési Főosztály vezetője, akinek feladat- és hatásköre valamennyi biztonsági – így az adatok védelmének fizikai biztonsági – kérdésre kiterjed.

A minisztérium központi épületei a Nemzeti Biztonsági Felügyelet működéséről, valamint a minősített adat kezelésének rendjéről szóló 90/2010. (III.26.) Korm. rendeletben előírtaknak megfelelően kerültek osztályba sorolásra.

A központi épületekben beléptető- és vagyonvédelmi biztonsági berendezések működnek, kezelésüket a Készenléti Rendőrség munkatársai végzik.

Összességében az Akkreditációs Bizottság jó gyakorlatként azonosította, hogy az informatikai feladatok felelőse egyúttal a biztonsági kérdések felelőse is, így a két terület közötti információ-áramlás részletekbe menőkig biztosított.

10. Relevancia

Magyarország 2016. óta teljes jogú tagja a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) Fejlesztéstámogatási Bizottságának (DAC). A Bizottság többek között a világ fejlesztéspolitikájának összehangolásában tölt be meghatározó szerepet. A nemzetközi fejlesztési együttműködés mérésére szolgáló mutató a hivatalos fejlesztési támogatás (ODA). Magyarország részéről ezt az adatot a Külgazdasági és Külügyminisztérium állítja elő és hozza nyilvánosságra. A statisztikai adat relevanciáját az a tény is megalapozza, hogy bár az egyes országok hivatalos fejlesztési támogatásra tett vállalása egyedi célkitűzéseken alapul, az Európai Unióhoz 2002 után csatlakozó tagállamok arra vállaltak kötelezettséget, hogy igyekeznek 0,33%-ra emelni az ODA bruttó nemzeti jövedelemhez viszonyított arányát. Ennek a vállalásnak a számszerűsítésére valamint a résztvevő országok ODA adatainak összehasonlíthatósága miatt is szükséges a statisztikai adat előállítása.

Az Akkreditációs Bizottság az eljárás során megállapította, hogy a Külgazdasági és Külügyminisztérium a relevancia elvében foglalt elvárásoknak megfelel.

10.1 A statisztikai szervezetek olyan adatokat gyűjtenek és publikálnak, amelyek fontosak a felhasználóknak a társadalmi, gazdasági, környezeti folyamatok megértése és nyomon követése szempontjából.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium által gyűjtött, feldolgozott és közzétett, a hivatalos fejlesztési támogatásra vonatkozó, statisztikai adatok az OECD DAC által meghatározott definíciókat, módszertant és nomenklatúrákat követi. Az ebből adódó köztötségek miatt az adatok relevanciájának vizsgálata nem szerepel kiemelt helyen a minisztérium feladatai között. A nemzetközi adatigények ismerete mellett van lehetőség a hazai szakmai szervezetek, felhasználói csoportok véleményének megismerésére is a számukra szervezett szakmai fórumokon.

A jelenlegi gyakorlatban nem szerepel a hivatalos statisztikai adatokra vonatkozóan a letöltések számának vagy a sajtómegjelenéseknek vizsgálata, vagy a felhasználók véleményének célzott begyűjtése.

A statisztikai adatkör sajátos jellege és az OECD által megállapított keretrendszer ismeretében az Akkreditációs Bizottság megítélése szerint az előállított statisztikai adatok relevánsak a felhasználók részére.

10.2 Minden statisztikai adathoz létezik a nyilvánosság számára elérhető vagy más módon hasznosuló eredménye.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium egy statisztikai adathoz rendelkezik, az ebből előállított statisztikai adatok nyilvánosan elérhetőek, az éves Kormányjelentésben szerepelnek, melyek megtalálhatók a Nemzetközi Fejlesztési és Humanitárius Főosztály honlapján. Az adatok közzétételekor, azokat releváns bontás szerint közlik, a bilaterális kifizetéseket országok szerinti bontásban, míg a multilaterális kifizetéseket nemzetközi szervezet szerinti bontásban.

Amennyiben mikroadat igény merülne fel a felhasználók részéről, a minisztérium azt is tudná teljesíteni, ilyen felhasználói igény egyelőre nem jelentkezett.

Az akkreditációs eljárás során kapott tájékoztatás alapján az Akkreditációs Bizottság megállapította, hogy ezen ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel a minisztérium.

11. Pontosság és megbízhatóság

A Külgazdasági és Külügyminisztérium törekszik a statisztikai termékeinél a pontosság és megbízhatóság betartására. Ennek érdekében az adatgyűjtés során kialakult gyakorlat szerint a beérkezést nyomon követve, biztosítják a 100%-os beérkezési arány megvalósulását. A közétett statisztikai adatok pontosságáról azonban nem érhető el információ a nyilvánosságra hozatalukkor.

A jobb megfelelés érdekében az Akkreditációs Bizottság szükségesnek tartja a minőségi kritériumok előzetes meghatározását, azok mérését, majd az adatok mellett azok pontosságára vonatkozó információk közzétételét a felhasználók számára.

Az Akkreditációs Bizottság az eljárás során megállapította, hogy a Külgazdasági és Külügyminisztérium a pontosság és megbízhatóság elvében foglalt elvárásoknak részben felel meg.

11.1 A statisztikai szervezetek meghatározzák a statisztikai termékek pontossági kritériumait.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A minisztérium által előállított statisztikai adatok vonatkozásában, a hivatalos fejlesztési támogatások (ODA) összegére vonatkozó adatfelvétel teljes körű, cél, hogy az ilyen célú támogatások teljes egészében megfigyelésre kerüljenek. Ennek megfelelően az adatszolgáltatásnál a 100%-os beérkezési arány a meghatározott cél, ennek elérése monitorozásra kerül az adatgyűjtési időszakban.

Az Akkreditációs Bizottság az eljárás során megállapította, hogy a statisztikai adatok pontossági kritériumai és megbízhatósági vizsgálata nem előre meghatározott, rögzített módszertan szerint történik, hanem kialakult gyakorlat szerint. Az eljárás során gyűjtött információk értelmében megállapítható, hogy a statisztikai termékek pontosságára vonatkozó kritériumok előzetes kitűzése és azok megvalósulásának szisztematikus vizsgálata segítené a megbízhatóság növelését. Például az adatgyűjtésre kijelölt szervezetek részéről 100%-os a beérkezési arány, arra vonatkozóan azonban nem áll rendelkezésre információ, hogy az adatszolgáltatásra kijelölt szervezetek teljes körűen lefedik-e azt a kört, amely az adatgyűjtés tárgyát képező tevékenységet végezhet.

11.2 A statisztikai szervezetek tájékoztatják a felhasználókat az eredmények pontosságáról.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak nem felel meg.

A felhasználók számára jelenleg nem állnak rendelkezésre a pontosságra vonatkozó információk, ezeket nem teszik közzé. Ennek előfeltétele, hogy az előző ismervben leírtak értelmében kialakításra kerüljön a pontossági kritériumok rendszeres mérése. Ezt követően lesz lehetőség azok nyilvánosságra hozására, amely történhet a metaadatok körében, melyről a 14.3 ismerv tartalmaz további részleteket.

Az ismervnek történő megfelelés eléréséhez az Akkreditációs Bizottság javaslata alapján szükséges az előállított statisztikai termékek pontosságára vonatkozó információkat a felhasználók számára elérhetővé tenni.

12. Időszerűség és időbeli pontosság

A Külgazdasági és Külügyminisztérium által előállított statisztikai adatok hazai közzététele a Kormány részére készített jelentésben történik, melynek megjelentetése függ a Kormány általi jóváhagyás időpontjától. Ebben a helyzetben előfordulhat, hogy a szükségesnél hosszabb idő telik el a vonatkozási időszak és az adatok közzététel között. E mellett a publikálás jelenlegi gyakorlat mellett nem megvalósítható az adatok közzétételi időpontjának előzetes megállapítása és így közzétételi naptár kidolgozása, mert a Kormány általi jóváhagyás időpontja előre nem ismert.

Mindezekre tekintettel az Akkreditációs Bizottság szükségesnek tartja a statisztikai adatok jelenlegi közzétételi rendjének felülvizsgálatát, azon szempont figyelembevételével, hogy annak időszerűsége javulhasson.

Az Akkreditációs Bizottság a rendelkezésre álló dokumentumok és a helyszíni látogatás során megismert információk alapján megállapította, hogy a Külgazdasági és Külügyminisztérium az időszerűség és időbeli pontosság elvében foglalt elvárásoknak részben felel meg.

12.1 Az adatok közzétételi időpontja a lehető legközelebb van a vonatkozási időponthoz vagy időszakhoz.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A nemzetközi fejlesztési együttműködésről és a nemzetközi humanitárius segítségnyújtásról szóló 2014. évi XC. törvény 15. §-a rögzíti, hogy a külpolitikáért felelős

miniszter minden év október 31-ig jelentést készít a Kormány részére az előző évi nemzetközi fejlesztési együttműködési és nemzetközi humanitárius segítségnyújtási tevékenységről. A jelentést, annak Kormány általi elfogadását követően a minisztérium honlapján nyilvánosságra kell hozni. A jelenlegi gyakorlat szerint a minisztérium által előállított statisztikai adatok ennek a jelentésnek a részeként jelennek meg, a jelentés Kormány általi elfogadását követően, általában december hónapban.

E mellett fontos megemlíteni, hogy az adatok a minisztérium évente kétszer átadja az OECD részére, amely azokat közzé is teszi, először az aggregált szintű előzetes adatokat, általában április elején, majd a végleges adatokat általában szeptemberben. Az OECD adatközléseknek sincs előre meghatározott időpontjuk, mindenesetre az általuk történő adatközlés előbb megtörténik, mint a hazai publikáció.

Az Akkreditációs Bizottság javaslata alapján megfontolandó az adatok hazai közzétételének korábbi időpontban történő megvalósítása, tekintve, hogy az adatok már rendelkezésre állnak a nemzetközi adatátadáskor. Ugyanakkor figyelembe kell azt is venni, hogy az adatok csak az OECD általi jóváhagyást követően válnak véglegessé, és a jóváhagyás időpontjára nincs előre meghatározott időpont.

12.2 A hivatalos statisztikai adatokat tájékoztatási program szerint kitűzött időpontokban teszik közzé, amely naprakész, nyilvános és előzetesen megismerhető.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak nem felel meg.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium nem rendelkezik közzétételi naptárral, vagy tájékoztatási programmal. A jelenlegi gyakorlat nem is teszi lehetővé a közzététel időpontjának előzetesen történő meghatározását, mivel a statisztikai adatok a kormányjelentés mellékletében jelennek meg. Annak közzététele a Kormány általi jóváhagyást követően történhet meg, melyet előre nem lehet meghatározni.

Abban az esetben, amennyiben a minisztérium a kormányjelentéstől függetlenül, annak megjelentetését megelőzően közzétenné az előállított statisztikai adatokat, akkor lehetne közzétételi naptár elkészítését célként kitűzni. Az Akkreditációs Bizottság a helyszíni látogatás során azt az információt kapta, hogy erre lenne lehetőség, azonban ilyen igény eddig nem merült fel.

13. Koherencia és összehasonlíthatóság

A minisztérium rendszeresen ellenőrzi a statisztikai adatok belső koherenciáját, ezzel biztosítva a minőségi adatelőállítás megvalósulását.

A nemzetközi összehasonlíthatóság teljes mértékben biztosított, mivel a hazai adatelőállítás során a Gazdasági Együttműködési és Fejlesztési Szervezet (OECD) Fejlesztéstámogatási Bizottság (DAC) által kiadott módszertan, az általuk összeállított kérdőív kerül alkalmazásra. A végleges adatok közzététele során is fennáll az összhang a nemzetközi és a hazai gyakorlat között.

Az adatok minél hosszabb összehasonlítható adatsorainak előállítását nem támogatja a jelenleg alkalmazott gyakorlat, miszerint az éves jelentések csak az adott év adatát tartalmazzák, ráadásul a közzététel formája évről évre változik, az előző évi tapasztalatok beépítésnek köszönhetően. Az időbeli koherencia javításához a jelenlegi közzététel mellett szükséges lenne az adatok új, egységes formában történő megjelenítése a honlapon.

Az Akkreditációs Bizottság az eljárás során megállapította, hogy a Külgazdasági és Külügyminisztérium a koherencia és összehasonlíthatóság elvében foglalt elvárásoknak részben felel meg.

13.1 Érvényesül a statisztikai adatfelvételek belső és más szakstatisztikákkal való konzisztenciája.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

Az adatok belső konzisztenciájának vizsgálata és biztosítása több lépcsőben történik. Egyrészt, amennyiben az időbeli változás mértéke számottevő, ellenőrzésre kerül annak indokoltsága, elsősorban az adatszolgáltatóval történő egyeztetés keretében. Másrészt az adatátadáshoz használt, az OECD által összeállított táblákban van egy beépített cross-check funkció, amely biztosítja az egyes táblázatok közötti koherencia ellenőrizhetőségét, megteremtését. E mellett az adatok összegzésénél figyelmet fordítanak a részadatok és összegző adat koherenciájának megvalósulására. Ezek a koherencia vizsgálatok rendszeresen, minden adatkiküldést és közzétételt megelőzően, illetve igény esetén megtörténnek.

A minisztériumnak nincs tudomása olyan más adatforrásról, amely alkalmas adatokat tartalmazna a saját statisztikai adataik koherencia vizsgálatához.

13.2 A hivatalos statisztikai információk országon belüli területi összehasonlításának a lehetősége biztosított.

Az ismérv elvárásai nem relevánsak, mivel a hivatalos fejlesztési támogatásokról (ODA) előállított statisztikai adatoknak nincs országon belüli területi bontása.

13.3 A statisztikai adatelőállítási folyamatban alkalmazott módszertanok, valamint az adatok közlési módja összevethető a nemzetközi szervezetek közlési gyakorlatával.

Értékelés: Az ismérv elvárásainak teljes mértékben megfelel.

A statisztikai adatelőállítási folyamatban alkalmazott módszertan teljes egészében megfelel az OECD DAC által meghatározott módszertannak, tekintve, hogy a Külgazdasági és Külügyminisztérium azt változtatás nélkül átveszi és alkalmazza. Az Akkreditációs Bizottság a helyszíni látogatás során meggyőződött arról, hogy nincs olyan hazai igény vagy tényező, amely indokolná az OECD által kiadott módszertantól való eltérést.

Az előállított statisztikai adatokat az OECD is közzéteszi, a hazai közzétételtől eltérően közöl előzetes adatokat, aggregált formában, majd végleges adatokat, amelyek köre megegyezik a hazai publikáció adatkörével. Tekintve, hogy a minisztérium az OECD által használt definíciókat és nomenklatúrákat használja, így a végleges adatok közlésében teljes összhang van a hazai és nemzetközi gyakorlatban.

13.4 Érvényesül az adatok időbeli konzisztenciája.

Értékelés: Az ismérv elvárásainak részben megfelel.

A Nemzetközi Fejlesztési és Humanitárius Főosztály honlapján 2003-tól elérhetőek az éves beszámolók, amelyek a nemzetközi fejlesztési és nemzetközi humanitárius segítségnyújtási tevékenység bemutatásáról szóló kormányjelentéseket tartalmazzák, és amelyekben közzétételre kerülnek a hivatalos fejlesztési támogatásra vonatkozó statisztikai adatok is. A beszámolók 2008-tól tartalmazzák a statisztikai adatokat táblázatos formában, azonban a táblázatok tartalma, a közzétett adatok részletezettsége és formája évről évre változik, amely nehezíti az időbeli összehasonlíthatóságát. Az eltérő szerkezetű adatközlések és az az adottság, hogy a jelentések mindig csak az adott év adatait tartalmazzák, nem segítik a felhasználók részére az időbeli konzisztencia kialakítását.

Az Akkreditációs Bizottság javasolja, hogy az ismérv elvárásának történő jobb megfelelés érdekében a honlapon kerüljenek az adatok összehasonlítható formában feltüntetésre. Már az egyes évek adatainak egymás mellett szerepeltetése egy idősoros táblázatban jelentősen javítaná az időbeli konzisztencia megvalósulását.

13.5 Az összehasonlíthatóságot korlátozó tényezőket egyértelműen jelzik.

Az ismerv elvárásai nem relevánsak, mivel az előállított statisztikai adatoknál (ODA) nincsenek az összehasonlítást gátló tényezők, az ezen a jogcímen történő, az egyes években felmerülő támogatások összegei maradéktalanul összehasonlíthatóak.

14. Hozzáférhetőség és érthetőség

A Külgazdasági és Külügyminisztérium által előállított statisztikai adatok a felhasználók számára elérhetőek, azonban a közzétételük a nemzetközi fejlesztési és nemzetközi humanitárius segítségnyújtási tevékenység bemutatását tartalmazó kormányjelentés nyilvánosságra hozására korlátozódik. Így a statisztikai adatok nem elkülönülten jelennek meg, és ezen túl a hozzájuk kapcsolódó módszertani leírások és metaadatok sem elérhetőek a felhasználók számára. Bár a statisztikai adatok átadásra kerülnek az OECD számára, amely ezeket meg is jeleníti honlapján, a hazai közzététel nem történik meg angol nyelven. Az Akkreditációs Bizottság javaslatot tesz a statisztikai adatok elkülönült közzétételére, az adatokhoz kapcsolódó metaadatok rendszerének kialakítására és annak nyilvánosságra hozására, valamint az angol nyelvű elérhetőség biztosítására.

A mikroadat-hozzáférés eljárásrendje jelenleg nem szabályozott, amely betudható annak, hogy a minisztérium tájékoztatása alapján eddig nem jelentkezett felhasználói igény mikroadatok elérésére.

Az Akkreditációs Bizottság a szakértői értékelés eredményeképpen megállapította, hogy a Külgazdasági és Külügyminisztérium a hozzáférhetőség és érthetőség elvében foglalt elvárásoknak részben felel meg.

14.1 A statisztikai szervezetek rendelkeznek a közzétételi rendet szabályozó nyilvános dokumentummal.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium nem rendelkezik a statisztikai adatközlések szabályait, a tájékoztatás elveit és formai, valamint tartalmi jegyeit tartalmazó dokumentummal. A statisztikai adatazhozáférés szabályozásának, annak felhasználókkal való megismertetésének kialakítása szükséges az elvben foglalt elvárásoknak való megfeleléshez. Jelenleg a szervezet által előállított statisztikai adatok a Kormány részére készített jelentés részeként kerülnek közzétételre, a Kormányjelentések nyilvánosságra hozatalára pedig egységes szabályok vonatkoznak, valamint a nemzetközi fejlesztési együttműködési és nemzetközi humanitárius segítségnyújtási tevékenységről készített

Kormányjelentés nyilvánosságra hozását a 2014. évi XC. törvény előírja. Így a közzétételi rendet szabályozó dokumentum kidolgozása abban az esetben szükséges, ha a jelenleginél szélesebb körű statisztikai adatközlésre kerül sor, ahogyan arra a 14.4 ismérévnel történik ajánlás.

14.2 A statisztikai adatelevételből származó információkat a felhasználói igényekre tervezett csatornákon keresztül aggregált, illetve mikroadatokat formájában is hozzáférhetővé teszik.

Értékelés: Az ismérév elvárásainak részben megfelel.

A minisztérium legutóbb közzétett beszámolójába az ODA adatai aggregált formában, országokénti bontásban szerepelnek, azonban az ezt megelőző év adatait tartalmazó jelentésben még ennél részletesebb bontásban, projekt-szintű adatok is szerepeltek. A változtatás oka éppen az volt, hogy a projektszintű adatok terjedelmes köre már nem volt áttekinthető, a Kormányjelentés keretei között ilyen részletezettségű adatkör szerepeltetése nem volt indokolt.

Eddig nem érkezett olyan felhasználói igény a minisztérium felé, amely mikroadatokat kiadását tette volna szükségessé, azonban a helyszíni látogatás során tisztázásra került, hogy amennyiben ilyen adatkérés érkezne, azt a szervezet tudná teljesíteni. A mikroadatokat kiadási rendjére vonatkozó szabályzat eddig nem készült, melyet az indokol, hogy eddig nem történt mikroadat kiadás.

A szervezet nem üzemeltet olyan közösségi média felületet, ahol a statisztikai adataira tudná a nyilvánosság figyelmét ráirányítani.

14.3 A statisztikai termékek közzététele mellett azok értelmezését segítő leíró metaadatok is nyilvánosak, és a felhasználók számára érthetőek.

Értékelés: Az ismérév elvárásainak részben megfelel.

A hivatalos Fejlesztési támogatásra fordított forrásokról készülő statisztikai adatokra vonatkozó módszertani sztemdereket az OECD állítja össze. Így az OECD oldaláról elérhetőek a vizsgált statisztikai területre vonatkozó módszertani leírások és metaadatok, amelyek a hazai adatgyűjtési, adatelőállítás folyamatban is alkalmazásra kerülnek. Azonban ezek a metaadatok nem állnak rendelkezésre magyar nyelven, rendszerezett formában, sem az adatelőállításban érintett résztvevők, sem a felhasználók számára. Jelenleg a hazai adatközléskor a Kormányjelentés szövegében találhatóak az adatok értelmezését segítő kiegészítő információk, mint a főbb változásokra koncentráló szöveges összefoglaló. Az elvnek való jobb megfelelés érdekében szükséges a metaadatok hazai rendszerének kialakítása és annak elérhetőségének biztosítása, mind az adatszolgáltatók, mind az adatelőállításban résztvevők és a felhasználók részére. A

metaadatok nyilvános, egységes rendszerének kialakításáig, első lépésben jó megoldás lehet az OECD honlapján elérhető erre vonatkozó információk meghivatkozása.

14.4 A statisztikai termékekhez történő hozzáférés elsődleges formája az elektronikus közzététel.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak részben megfelel.

A Külgazdasági és Külügyminisztérium által előállított statisztikai adatokat tartalmazó Kormányjelentések a Nemzetközi Fejlesztési és Humanitárius Főosztály honlapján, külön menüpont alatt találhatóak (<http://nefe.kormany.hu/eves-beszamolok>). Azonban ez, a „Tények, számok, adatok” nevet viselő menüpont nem tekinthető teljes egészében statisztikai aloldalnak, mivel nem csak statisztikai adatok jelennek meg alatta. A Kormányjelentés az adatok mellett a nemzetközi fejlesztési és nemzetközi humanitárius segítségnyújtási tevékenység szélesebb bemutatását tartalmazza. Az elvben foglalt elvárások magasabb szintű teljesítése érdekében szükséges lenne a statisztikai adatok önálló, a Kormányjelentéstől független megjelentetésére, mely egyben biztosítaná a felhasználóknak az adatok időben jobb összehasonlíthatóságát is, amennyiben az egyes évek adatai nem elkülönült jelentésekben, hanem valamilyen idősoros, táblázatos formában állnának rendelkezésre.

Az előállított statisztikai adatkörök alacsony száma miatt nem indokolt egyedi kereső funkció kialakítása.

A szervezet internetes oldala akadálymentes, elérhető a vakok és/vagy gyengénlátók számára az esélyegyenlőség biztosítása jegyében.

14.5 A legfontosabb hivatalos statisztikai információk idegen nyelven is elérhetőek.

Értékelés: Az ismerv elvárásainak nem felel meg.

A minisztérium honlapjának van angol nyelvű változata, azonban a statisztikai adatokat tartalmazó Kormányjelentések és a Nemzetközi Fejlesztési és Humanitárius Főosztály honlapja, ahol ezek megtalálhatóak, nem érhetőek el angolul, így az ismervben megfogalmazott elvárás jelenleg nem teljesül. Mindemellett a minisztérium által előállított adatok továbbításra kerülnek az OECD felé, amely megjelenteti azokat saját honlapján, így az idegen nyelvű elérhetőség biztosítható lenne, egy link megadásával, amely az OECD oldalára mutatna, ahol a magyar adatok is elérhetőek. Az elvnek történő magasabb megfelelés eléréséhez pedig szükséges lenne a Nemzetközi Fejlesztési és Humanitárius Főosztály honlapján található statisztikai adatok és információk angol nyelvű elérhetőségének további biztosítása.

6. Az Akkreditációs Bizottság javaslata a jelentés megállapításai alapján

A vizsgálati jelentésbe foglalt ténymegállapítások és értékelés alapján az Akkreditációs Bizottság a KSH elnökének a következő javaslatot teszi:

Az Akkreditációs Bizottság javasolja a Külgazdasági és Külügyminisztérium Hivatalos Statisztikai Szolgálat tagjaként történő akkreditálását.

Egyúttal a Bizottság javasolja a 2. fejezetben megfogalmazott ajánlások szerinti fejlesztések, változtatások végrehajtását a Nemzeti Statisztika Gyakorlati Kódexében foglalt elveknek történő magasabb szintű megfelelés érdekében, amelyek ütemtervét az akkreditált szervezetnek ki kell dolgoznia.

Kelt: Budapest, 2018. július 23.

7. Az értékelt szervezet észrevételei, eltérő álláspontja a jelentés megállapításaival kapcsolatban

[Ide kerülnek bemásolásra változtatás nélkül azok az észrevételek, melyeket az értékelt szervezet a jelentés 2. véleményezésekor (a véglegesnek szánt jelentés megküldésekor) mint észrevételeket fenntart és kéri azok feltüntetését a jelentésben.]

I. Melléklet – A helyszíni értékelés résztvevői

Helyszíni értékelés - Külgazdasági és Külügyminisztérium

Dátum: 2018. május 8-9.

	Akkreditációs Bizottság tagjai
1	Mináry Borbála, elnök
2	Borbély András
3	Dr. Szabó Tamás Attila
	A helyszíni értékelés szervezet részéről jelen volt résztvevői (név; szervezeti egységének neve; titulus; szerepe, amit az audit során betöltött)
4	Tóth Ilona, főosztályvezető
5	dr. Janzsó Gergely, főosztályvezető-helyettes
6	Kalászi Anna, referens
7	Boros Renáta, főosztályvezető-helyettes, NSKT tag
8	dr. Molnár-Friedrich Szilvia, belső adatvédelmi felelős
9	Csehné dr. Doór Szilvia, jogi referens
10	Debreczeni Sándor, számítástechnikai mérnök
	A szervezet értékelését előkészítő koordinátor(ok) az értékelt szervezetnél
11	Kalászi Anna, referens
	Egyéb meghívottak, külsős résztvevők
	-